

GRATIS

KUNST.

EDITIE 4 – 2026

HÉT MAGAZINE OVER BEELDENDK KUNST IN GRONINGEN

DE KUNST-
VERZAMELING
VAN EEN TATTOO
ARTIST

GROTE
VOORJAARS-
KUNSTAGENDA

WAAR WERKEN
GRONINGER
KUNSTENAARS
AAN?

4 X
KUNST-
COLLECTIEVEN

EEN JAAR
DIRECTEUR
VAN HET
GRONINGER MUSEUM

foto: Siese Veenstra

In deze editie van *KUNST*. nemen we je mee langs kunstenaars, ateliers, verzamelaars, (professionele) kijkers, tentoonstellingen en verhalen die laten zien hoe veelzijdig de kunsten in Groningen zijn. We beginnen in het atelier van Ilse Brul, waar licht, kleur en beweging samenkomen in abstracte schilderijen. Haar werk ontstaat in het moment, vanuit herinneringen en zintuiglijke waarnemingen tijdens wandelingen. Je ziet hoe natuurervaringen doorwerken in materiaal en vorm. Van pigmenten tot zelfgemaakte eitempera: haar werkwijze is net zo gelaagd als haar schilderijen. Ook buiten het atelier gebeurt er veel. Jeroen Jongeleen neemt het Tschumipaviljoen over met zijn installatie *And so on and so on*. Met protestteksten, gegenereerd door AI en geïnspireerd op de populaire Sloveense filosoof Slavoj Žižek, en beelden van militaire oefenterreinen bevraagt hij ons systeem. Zijn werk schuurt, zet aan tot nadenken en raakt wat mij betreft ook een snaar van deze tijd. Want hoe krachtig die leuzen ook klinken, bieden ze ons echt een oplossing, houvast of uitweg? In dit nummer spreken we ook met Roos Gortzak, de artistiek directeur van het Groninger Museum. Na een turbulent eerste jaar kijkt ze vooruit. Haar missie is helder: kunst toegankelijk maken zonder deze te versimpelen. De aankomende tentoonstelling legt

een scherp thema op tafel: wie mag er groot denken en wie niet? Wie komt er in een museum terecht en wie beslist dat? Naast deze en andere inspirerende individuen besteden we ook aandacht aan iets wat mij nauw aan het hart gaat: samenwerken. Groningen onderscheidt zich doordat we sterke collectieven en netwerken hebben. Samenwerken blijkt niet alleen inspirerend, maar simpelweg noodzakelijk voor de stabiliteit van het veld en bij het realiseren van – en die zijn er – grote ambities. Tot slot, de afgelopen tijd stond ons expertise- en onderzoeksprogramma *Veldwerk* in het teken van (kunstenaars)nalatenschappen en de vraag: wat blijft er over van kunst als de maker er niet meer is? Loes Heebink opent het gesprek over een onderwerp dat soms afschrikt, maar dat uit liefde voor je werk én omgeving, goed geregeld moet worden. Kortom, een editie die uitnodigt tot vertragen, opnieuw kijken, misschien een telefoontje aan de notaris... of juist de barricades op.

Veel leesplezier!

LIESELOT VAN DAMME
Directeur Kunstpunt

COLOFON

KUNST. // HÉT MAGAZINE OVER BEELDENDE KUNST IN GRONINGEN

is een jaarlijkse uitgave van Kunstpunt Groningen, jaargang 4, nummer 1, 2026

CONCEPT EN SAMENSTELLING

Regina Zwaagstra

GRAFISCH ONTWERP EN VORMGEVING

Jelle F. Post

EINDREDACTIE

Peter Dicke
Ansjelly van Veen
Regina Zwaagstra

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Peter Dicke, Dinnis van Dijken, Edo Dijksterhuis, Heidi van Duuren, Elles Hesseling, Steven Kolsteren, Lieke van den Krommenacker, Lyanne Levy, Beau Oldenburg, Sara Scholten en Regina Zwaagstra

FOTOGRAFIE

Stella Dekker, Harry Fierkens, Erik en Petra Hesmerg, Jenne Hoekstra, Hobbe Hollands, Harry Cock, Casper Maas, Daniek Snijder, Henk Veenstra, Siese Veenstra en Dettie Veltman

DRUK

CATCHPRINT BV, Groningen

VERSPREIDING

Volle Zalen

Deze uitgave is met zorg samengesteld. Op de inhoud berust copyright.

Als je iets uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact met ons op. Vragen of opmerkingen over deze editie of wil je opgenomen worden in ons volgende nummer? Mail ons op magazine@kunstpuntgroningen.nl.

KUNSTPUNT GRONINGEN

Trompsingel 27a
9724 DA Groningen
T (050) 317 17 07
E info@kunstpuntgroningen.nl

 [kunstpuntgroningen](#)

 [Kunstpunt Groningen](#)

 [Kunstpunt Groningen](#)

.T2MUK

KUNST OP STRAAT

N.NO.O.ZO.Z.ZW.W.NW.N.

N.NO.O.ZO.Z.ZW.W.NW.N. bestaat uit 17 lantaarnpalen. Het zijn geen gewone lichtmasten, dat zie je aan de strakke vormgeving en de knik bovenin. Daar bevindt zich een lamp die uit verschillende kleuren bestaat. Ze reageren op de windrichting: wanneer die verandert, kleurt het licht bovenin ook anders. De wind blaast eigenlijk de lampen aan en uit.

KUNSTENAAR

Erick de Lyon (1954)

LOCATIE

Langs de Eelderbaan in park De Oude Held, ter hoogte van de Siersteenlaan en de Boraxstraat

foto: Jenne Hoekstra

KUNSTWERK

Een bewoner van Overschild verzamelt stenen die het verleden en heden met elkaar verbinden (2022)

Foto | 137 x 88 cm

KUNSTENAAR

Gus Drake (1995)

TE ZIEN

Van 9 mei t/m 23 augustus in de tentoonstelling *Bakstain* in het Groninger Museum

 @GUSDRAKEPHOTOGRAPHY

 @GRONINGERMUSEUMOFFICIAL

I 20

THUIS AAN DE MUUR

Laat je inspireren door 16 kunstwerken uit Groninger galleries

N

25 H

NALATEN

Wat blijft er over van kunst als de maker overlijdt? Loes Heebink opent het gesprek

40

KUNST BELEVEN

Kunstpsycholoog Ralf Cox onderzoekt wat kunst met je doet

EN VERDER

Kijk binnen bij kunstverzamelaars Lars & Luca 16

Interview met artistiek directeur Roos Gortzak van het Groninger Museum 26

Kunstagenda 30

Zeven kunstenaars vertellen over hun werkwijze & nieuwste project 32

Kunstopdracht 41

8

BINNENKIJKEN

Neem een kijkje in het atelier van Ilse Brul in de Oosterparkwijk

51

KUNST OP STROAT

RTV Noord-presentator Bas van der Heide vertelt de verhalen achter een kunstwerk

U

D

Vier kunstcollectieven over de kracht van samenwerken 44

Het winnende verhaal van de *Guardians of Grunn*-schrijfwedstrijd 54

Waarom samenwerken voor culturele instellingen zo belangrijk is 56

Shoppen 57

Op de overgang van water naar land en op de grens van de provincies Groningen en Drenthe staan twee kegelvormige 'bakens', een blauwe en een mintgroene. Eén balanceert op zijn punt en spuit water. De andere wordt in het donker verlicht door een regenboog in neon. Overdag doen ze denken aan ijsco's. 's Avonds ervaar je de kunstwerken heel anders: het 'aardse' geluid van vallend water uit het ene kunstwerk staat tegenover het 'kosmische' neonlicht van het andere.

LOCATIE

Aan de rand van het Hoornsemeer, ter hoogte van Wall House #2

KUNSTENAARS

Loes Heebink (1955) en Carlo Kroon (1946)

Dit werk is onderdeel van de waterrijke kunstroute door Groningen-Zuid en Haren (10 km). Scan de QR-ode voor meer informatie.

MEER
INFO

IN HET ATELIER VAN ILSE BRUL

Ilse Brul (Enschede, 1972) maakt geabstraheerde kunstwerken vol kleur beweging, energie, transparantie en licht. Ze zijn gebaseerd op ervaringen van wandelingen in de natuur, op het Wad en in de Alpen. In haar solotentoonstelling in Kunstpunt zijn werken uit verschillende periodes te zien. Hoewel ze experimenteert met technieken, hebben de werken een duidelijk verband met elkaar. Zelf zit ze middenin een verhuizing, maar in haar ruime atelier aan de Struisvogelstraat in de Oosterparkwijk geven de werken met hun transparante licht en zachte kleuren een weloverwogen indruk. Er staat een kast met potten vol pigmenten en er liggen allerlei stenen, die ze meenam van wandeltochten in de Alpen. “Elke steen heeft een eigen energie en geeft een bepaald gevoel als je hem aanraakt. In de kleuren en lijnen zit het hele gebergte, de natuur als geheel.”

Welke opleiding heb je gedaan?
“Ik begon mijn lerarenopleiding Tekenen in Nijmegen en studeerde af aan de academie in Arnhem voor een eerstegraadsbevoegdheid. Daarna volgde ik nog Vergelijkende Kunstwetenschappen aan de Universiteit van Nijmegen. In 1998 deed ik onderzoek bij het Groninger Museum. Rond die tijd raakte ik ook geïnspireerd door een expositie van schilderijen, zogenaamde benzinerellen, van de Groninger Ploegschilder Job Hansen: zoals hij landschappen neerzette met luchtige, ijle verfstreken, de vrijheid van schilderen. Ik voelde als het ware mee hoe hij het maakte. In die tijd sprak het werk van Jorn, Kirkeby, Kandinsky, Klee, Joan Mitchell en later Hilma af Klint me erg aan. Daarna ging mijn kunstblik veel verder open.”

Waar komt de inspiratie voor jouw schilderijen vandaan?

“Mijn werk is niet vooropgezet. Het ontstaat in het moment, met herinneringen aan bepaalde plekken en zintuiglijke waarnemingen tijdens wandelingen. Ik ben dan helemaal in de natuur, de tijd vertraagt. Ik kijk veel naar beneden, naar stenen, mossen, lage begroeiing: op de eilanden, in de duinen, de kwelders en in de bergen. Het Waddenlandschap leerde ik goed kennen toen ik met mijn gezin negen jaar in Kloosterburen woonde. Kwelders

“IK AQUARELLEER MET WATER UIT EEN BEEK OF IN DE KWELDER MET ZOUT WATER.”

en bergen zijn als het ware twee uiteinden van hetzelfde alomvattende natuurgevoel. Het ene is zout, het ander zoet, maar het zijn voor mij vergelijkbare biotopen, qua geur, kleur en vegetatie, waar iets heel bijzonders opeens blijkt te kunnen overleven. Prachtige piepkleine knalgele of blauwe bloemen bijvoorbeeld, hoog in de bergen. Ik hou van de Alpen en ga er elke zomer graag heen. Soms overnachten we in berghutten en als het dan volle maan is, wil ik buiten staan om de bergtoppen bij nacht te zien en om even naar de sterrenhemel te kijken. Die grootsheid van natuur en de energie ervan blijkt dan een inspiratie te zijn voor mijn schilderijen. Het gesteente straalt ook energie uit. Om daar vorm en kleur aan te geven vind ik een mooie uitdaging. Hiermee zijn de schilderijen ook steeds abstracter geworden. In de bergen is de materie vaster dan in een kwelderlandschap, dat zie je ook in mijn schilderijen terug. Als je bergwandelt kun je niet stilstaan en schetsen. Ik maak wel foto's. Op rustdagen maak ik kleine aquarellen, die een soort studiemateriaal voor mij zijn, hoewel sommige ook op zichzelf kunnen staan.”

Hoe komen die natuurervaringen terug in de werken die je in je atelier maakt?

“Via herinneringen, schetsen en foto's. Ik gebruik al mijn zintuigen: ik zie, ruik, voel, hoor, ervaar – het kabbelen van water of het geluid van de branding zet ik om in beeld. De losse elementen in mijn schilderijen ontstaan tijdens het werken. Ze refereren aan en associëren met kleuren, klanken, geuren, op mijn manier. Ik schilder meestal geen horizon. In de bergen is er geen horizon, daar kan ik naar boven en naar beneden kijken met steeds een ander perspectief. In mijn schilderijen doet de lijn afbreuk aan de rest van de organische vormen. Ik wil juist totale vrijheid. Daarom gebruik ik ook geen titel, of alleen de naam van de plek waar het werk is ontstaan.”

Hoe beïnvloedt jouw materiaalgebruik je werken?

“Ik aquarelleer met water uit een beek of in de kwelder met zout water, maar ook met slib en ik leg wel eens een aquarel in de regen of laat sneeuw- en ijskristallen smelten op het papier op paneel. Zo wil ik letterlijk bij de kern van de natuur komen. De Japanse onderzoeker Emoto stelt dat wanneer je met zijn allen rond een meer gaat staan en positieve dingen gaat zeggen, je dan de mooiste structuren in de ijskristallen krijgt, microscopisch gezien. Dit in tegenstelling tot zeer negatieve uitspraken waarbij de structuren uiteenvallen. Ik ben wel benieuwd of mensen de essentie ook kunnen voelen in mijn schilderijen. Alles is energie en dat zie ik ook als mijn schildermateriaal, met een voorkeur om de lichte energie door te geven.

Door een vriendin van de kunstenaarssociëteit De Groninger Kroon kwam ik rond 2010 in aanraking met eitempera. Zij had een recept van Max Doerner vertaald en raadde me aan dit te gebruiken, omdat het mogelijkheden zou kunnen geven waar ik naar op zoek was. Het klopte. Eitempera droogt mooi op en ik zie alles wat ik doe in mijn verfstreek terug. De eitempera volgt preciezer mijn handschrift dan olieverf – het tempo waarmee ik streken plaats en de druk die ik met het penseel zet. Ik maak de eitempera zelf met ei en pigmenten en geef hier ook workshops over in mijn atelier, voor kleine groepen. Graag zou ik mijn kennis ook doceren aan kunstacademies.”

Experimenteer je met materiaalgebruik?

“Ja, ik experimenteer steeds met materialen. Ik zie veel mogelijkheden en test en onderzoek die dan ook. Uiteindelijk komt daar wel iets uit wat overeenkomt met het beeld dat ik ergens van heb, of er ontstaat iets nieuws waardoor ik me laat verrassen.”

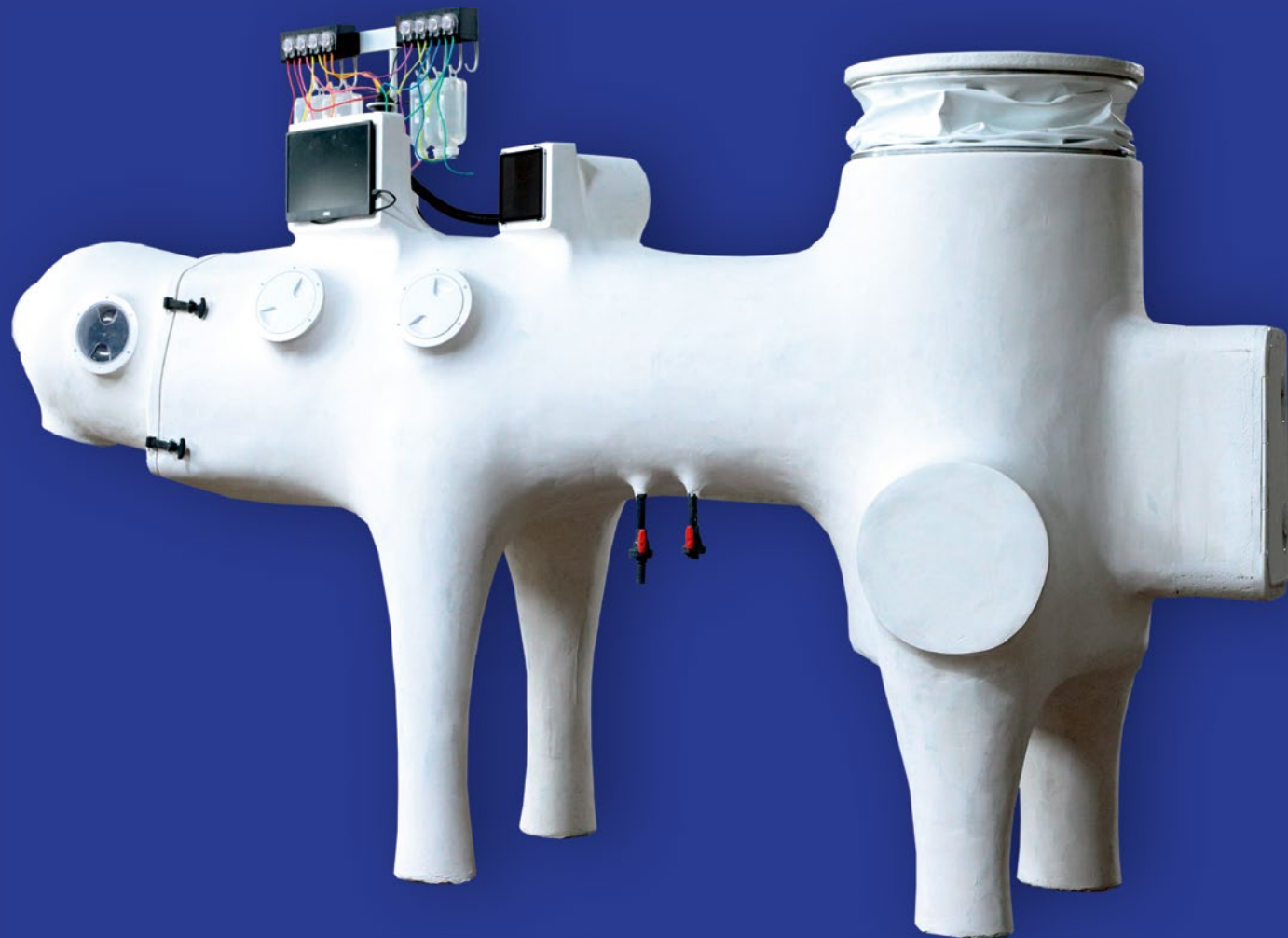
De solotentoonstelling *Lichtvloed* van Ilse Brul is van 16 april t/m 23 mei te bezoeken in de Kunsttuin van Kunstpunt. Alle werken zijn te leen en/of te koop. Na haar expositie is in juli een deel van Academie Minerva's eindexamenexpositie in Kunstpunt te bezoeken. Vanaf eind augustus exposeert kunstcollectief Purple Carrot Collective werk.

**“EITEMPERA VOLGT
PRECIEZER MIJN
HANDSCHRIFT DAN
OLIEVERF – HET TEMPO
WAARMEE IK STREKEN
PLAATS EN DE DRUK DIE IK
MET HET PENSEEL ZET.”**

Agricola Over de Narco boer Geneticus van de Atelier toekomst van Lieshout

BIOTOPENDAG ZONDAG 31 MEI 2026

kunstwerk: Bennie Timmer

Kijk binnen bij woningen, ateliers en werkplaatsen

In de Biotoop wordt gewoond en gewerkt. Het is een bruisplek vol leven, ondernemerschap, creativiteit, natuur en ambacht. Kom op 31 mei naar de open dag en laat je inspireren door de makers en nog veel meer.

Artphy

02.05
27.09
2026

Kempkebosweg 4
Wessinghuizen/Onstwedde
Open: vrijdag t/m zondag
van 13.00 tot 17.00 uur

www.artphy.nl

 **kunstraad
groningen**

 **mondriaan
fonds**

 Je Maatschappij Fonds

De toegang is gratis! Zet 31 mei in je agenda en nodig je vrienden uit. Meer weten? biotoop.nl/open

biotoop
de

KUNST OP STRAAT

AND SO ON AND SO ON

Met wit geschilderd glas ziet het er misschien uit alsof het Tschumipaviljoen voor onbepaalde tijd gesloten is en pottenkijkers buiten de deur wil houden, maar dit is het werk van kunstenaar Jeroen Jongeleen. Zijn installatie *And so on and so on* bestaat uit verschillende onderdelen. De zwarte letters aan de buitenzijde vormen korte flarden tekst, vaak niet meer dan één zin. Jongeleen vroeg aan verschillende *language models* (AI-tekstprogramma's zoals Google Gemini en ChatGPT) om protest-stellingen te genereren, geïnspireerd op de populaire filosoof Slavoj Žižek, en kalkte deze vervolgens met zijn kenmerkende handschrift op de buitenkant van het Tschumipaviljoen. Binnenin het paviljoen zijn beelden van oefenterreinen te zien. Hij wil ermee de aandacht vestigen op de bijna ongemerkte militarisering van onze maatschappij, die door velen als noodzakelijk wordt gezien om de boel overeind te houden.

And so on and so on is te bezichtigen t/m 12 juni 2026.

HELLEND VLAK

And so on and so on is de eerste installatie in het kader van *Hellend Vlak*: een nieuw project van Kunstpunt waarbij kunstenaars worden uitgenodigd om te reageren op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Het Tschumipaviljoen, een hellend vlak van zichzelf, vormt hierbij het gekantelde podium.

LOCATIE

Hereplein

KUNSTENAAR

Jeroen Jongeleen
(1967)

LEES OOK

Het interview met
Jeroen Jongeleen op
pagina 34.

HET TSCHUMIPAVILJOEN

Het Tschumipaviljoen aan het Hereplein in Groningen is ontworpen door de Frans-Zwitserse architect Bernard Tschumi (1944). Het werd in 1990 gebouwd in het kader van de manifestatie *What a Wonderful World*. Sinds 1995 worden er jaarlijks verschillende tijdelijke multimedialprojecten in getoond van kunstenaars uit binnen- en buitenland. Sinds december 2021 wordt het Tschumipaviljoen geprogrammeerd door Kunstpunt.

HUIS VOL KUNST

VERZAMELAARS LARS & LUCA GEVEN TIPS

NET VERHUISD EN NOG MIDDEN IN EEN VERBOUWING.

Tussen de stofwolken hangen er, waar het kan, al kunstwerken aan de muur.

Dat maakt het huis persoonlijk, vinden Lars Peper en Luca Peper-Van der Leest.

Dit jonge stel verzamelt al een aantal jaar kunst. Samen, maar ook apart.

“We hebben kunst in alle ruimtes: in de badkamer, wc, het trapgat, in de woonkamer. We willen aan elke wand iets hebben hangen, zonder dat het chaos wordt.” Aan het woord is Luca Peper-Van der Leest (30). Deze geboren en getogen Stadjer is in het dagelijks leven operations officer bij een scheepsrederij en haar man Lars Peper (30), opgegroeid in diverse dorpjes rondom Groningen, is tatoeëerder bij Third Garden Studio in Groningen. “We zijn beiden creatief: de een met plannings en de ander met tatoeëren. En de liefde voor kunst en het verzamelen ervan delen

Werk boven de bank: *Twelve Words don't make a Sentence* van Sverre van der Velde

we ook.”

De liefde is er zowel bij Lars als Luca met de paplepel ingegoten: het is voortgekomen uit hun jeugd en de interesse van hun ouders. Lars: “Ik ben creatief opgevoed en ging veel naar musea met mijn ouders. Ik doe dat nog steeds. Zo bezocht ik een keer Sammlung Boros in Berlijn, waar een privécollectie hing van een rijke kunstverzamelaar. Hij ruilde zijn eigen spullen voor kunst om zijn verzameling aan te vullen. Dat bracht mij op het idee om dit ook te gaan doen, maar dan in ruil voor het zetten van tatoeages. Ik heb veel klanten die een

opleiding aan Minerva volgen. Als het uit kan qua inkomen, dan vraag ik er een kunstwerk voor terug. Zo kreeg ik bijvoorbeeld een prachtige foto van een man met een hoed van fotograaf en vriend Sebastiaan Rodenhuis. Op die manier is het balletje gaan rollen.” Luca werd verliefd op een werk van beeldend kunstenaar Susanne Luurs, dat ze tentoonstelde toen ze een expositie organiseerde in Het Pakhuis, tijdens haar studie eventmanagement. Luca: “Het titelloze werk is gemaakt van natuurlijke pigmenten, mensenharen en walnoten. Mijn ouders – ook verzamelaars – deden mij het schilderij cadeau toen ik afstudeerde en zo is het verzamelen bij mij begonnen. Dit werk heeft nog steeds een prominente plek in het huis.”

BEGINNENDE KUNSTENAARS

Luca en Lars voelen zich vooral aangetrokken tot beginnende kunstenaars, Groninger kunstenaars en kunstenaars uit het noorden. Luca: “Toen wij een relatie kregen, kwamen we veel in Antwerpen. Daar zagen we een poster van een afstudeerexpositie van studenten aan een kunstacademie. Daar gingen we naartoe en toen kochten we wat. Sindsdien staan eindexamenexposities standaard op ons lijstje. Tijdens stedentrips bezoeken we altijd lokale galerieën of vintage winkeltjes en gaan we naar kleine expo's. Zo breiden we onze verzameling steeds meer uit. Het is leuk om mensen te supporten die net

beginnen aan hun artistieke carrière en om deze carrière te volgen. Het werk spreekt ons vaak ook meer aan dan kunstenaars met veel ervaring, het is vaak speelser en rauwer.”

Daarnaast wordt het stel ook geïnspireerd door vrienden Lynn Zwartsenburg en Gijs Geertzen, onder meer bekend van de Kunstkantine. Lars: “Gijs en Lynn organiseerden een eerste versie van hun pop-up Kunstkantine in het pand naast de tattooshop waar ik werk. Een paar uur voor de opening kwam ik even een kopje koffie drinken en zag per toeval een wandkunstwerk van Mădălina Mihuțoiu. Dat heb ik gekocht, ik was hun eerste klant. We hebben veel jonge creatieve mensen om ons heen, die in dit wereldje zitten en leren zo nog meer mensen kennen.”

“WIJ KIJKEN BIJ DE AANSCHAF VAN EEN KUNSTWERK NIET WAT ER IN ONS INTERIEUR PAST. IK DENK DAT WIJ EERDER ONZE BANK UITZOEKEN BIJ EEN SCHILDERIJ DAT WE TOF VINDEN.”

HET MOET IETS MET JE DOEN

Luca en Lars hebben inmiddels rond de veertig werken verzameld. Ze vinden het belangrijk om iets in huis te hebben, waar ze blij van worden. Lars is nu weg van het werk *Twelve words don't make a sentence* van Sverre van de Velde, dat bij het stel boven de bank hangt. Luca: “Wij kijken bij een aanschaf niet wat er in ons interieur past. Ik denk dat wij eerder onze bank uitzoeken bij een schilderij dat we tof vinden. Het is lastig om te zeggen waarom iets je aanspreekt. Soms zie je iets waar je verliefd op wordt. Het moet iets met je doen.” Lars en Luca hebben daarin niet altijd dezelfde smaak. Lars: “Soms hebben we door het ruilen werken gekregen die de een niet mooi vindt, maar de ander wel. Zo'n werk hoort dan toch bij de verzameling.”

Wij geven ook niet aan wat klanten moeten ruilen, wij gaan ervan uit dat diegene zelf kan inschatten wat bij ons zou kunnen passen. Dat maakt het interessant en verrassend.”

“IK HEB VEEL KLANTEN DIE EEN OPLEIDING AAN MINERVA VOLGEN. ALS HET UIT KAN, DAN VRAAG IK ER EEN KUNSTWERK VOOR TERUG.”

Pepertje (cadeau, “waarschijnlijk van Laif en Nuver”)

Werk rechts op de foto: *Man met hoed* door Sebastiaan Rodenhuis

Werk van Jan Hoving

Werken aan de muur: links een werk van Jan Hoving, rechts twee werken van Jasper van Gestel

TIPS VOOR DE BEGINNENDE VERZAMELAAR

Hoe en waar begin je nou zelf met een fraaie kunstcollectie? Vier tips van Luca en Lars:

1. Kies iets waar je blij van wordt. Luca: “En datgene hoeft niet gedefinieerd te zijn als kunst. Als het je aanspreekt of raakt, dan is het iets voor jou. Of het nou gaat om een wandkleed, schilderij, tekening of een object.”
2. Een gemakkelijk instap voor het verzamelen is om te beginnen met grafische werken. Lars: “Kijk bijvoorbeeld naar linoprints. Hiervan worden meerdere exemplaren gemaakt, daarom is het vaak betaalbaar. Voor 100 euro heb je al een mooie linoprint aan de muur hangen.”
3. Beperk je niet tot één richting in de kunst, maar kijk lekker rond naar wat je nog meer leuk vindt. Lars: “Trek het wat breder. Wij hebben bijvoorbeeld ook een grote liefde voor meubels uit de jaren 50 en 60. Zo hebben we een bijzondere mozaïek salontafel in huis, verschillende stoelen en een mooi houten schaakspel.”
4. Bezoek afstudeerexposities, vintagezaken of loop eens naar binnen bij Mamamini. Zo hoeft een aanschaf niet meteen in de prijzen te lopen. Luca: “Kunst staat niet altijd gelijk aan een fancy galerie.”

Werk op de voorgrond: *Quiet Sunday* van Timmie Dijkman. Kleurrijke werk daarachter: *Untitled* van Denis Spasov

KUNST- VERZAMELING

JANNES KOETSIER
VIJVER IN NOORDERPLANTSOEN
olieverf op doek | 30 x 40 cm
€ 950
TE ZIEN IN DE STADSGALERIE T/M 31 MEI

DIANA LARGE
SPRING DAY
acrylverf op doek | 80 x 80 cm
€ 2.300 / € 31,34 per maand
KUNSTUITLEEN KUNSTPUNT

HANS HOEKSTRA
AGAVEPLANT
acrylverf op doek | 140 x 140 cm
€ 3.600 / € 49,05 per maand
KUNSTUITLEEN KUNSTPUNT

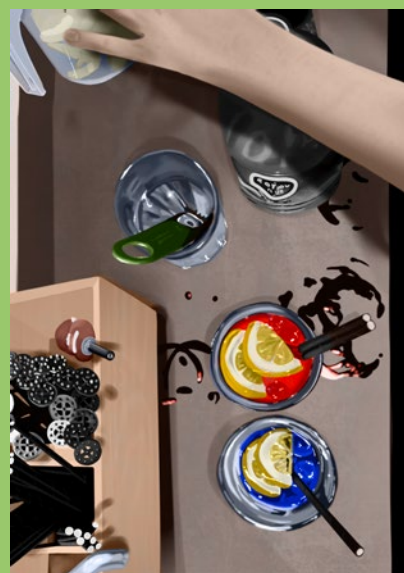
Ben je geïnspireerd door het kleurrijke ‘thuismuseum’ van Lars en Luca? Vul ook je huis met kunst. Bezoek Groninger galleries, kunsthandels of een Kunstuitleen. We hebben alvast een kleine selectie gemaakt, maar bekijk ook zeker de andere werken van de betreffende kunstenaar en de rest van de expositie. Alle kunstwerken zijn te koop, sommige zelfs te huur – zo kun je vrijblijvend een werk uitproberen.

LIESBETH KAMP
VAASVORM III
keramiek | 40 x 15 cm
€ 295 / € 7,75 per maand
KUNSTUITLEEN KUNSTPUNT

SYTSE VAN DER ZEE
COLLAGE NR 2 (2025)
collage, acryl, inkt & multiplex
35 x 29 x 3 cm
€ 650
TE ZIEN IN GALERIE NOORD VAN 25 APRIL T/M 21 MEI

ALASKA HUMMEL
NIGHT SHIFT
digitale tekening | 120 x 80 cm
€ 299
TE ZIEN IN DE KUNSTKANTINE T/M EIND APRIL

BAS NIJENHUIS
DREAMS x GOLDENBOY: SUNRISE (DETAIL)
olie op linnen | 120 x 120 cm
€ 7.500
TE ZIEN IN FORMA AKTUA T/M 26 APRIL

TJEERD LANDMAN
RETURN OF THE KING
olieverf op paneel | 50 x 60 cm
€ 1.500
GALERIE RUIGEWAERT IN GARRELSWEER

ANNEMARIE BLOM
AMARA
zelfhardende klei en mixed media
43 x 27 cm
€ 495
TE ZIEN IN FORMA AKTUA T/M 26 APRIL

FINN PEDERSEN
ABSTRACT
olieverf op doek | 100 x 80 cm
€ 8.900
GALERIE MUSKEE

THEO BITTER
JONGE VROUW
olieverf op doek | 65 x 50 cm
€ 2.750
KUNSTHANDEL PETER TER BRAAK

CORRY VAN HOORN
PAARDENBLOEMEN
olieverf op doek | 60 x 80 cm
€ 1.750
GALERIE AANBLICK IN HAREN

RAQUEL MAULWURF
SLAPEN
grafiek (ingelijst) | 60 x 45 cm
€ 355 / € 7,75 per maand
KUNSTUITLEEN KUNSTPUNT

GRIETJE POSTMA
2025-III EMU BAY - HONEYEATER
houtsnede | 14 x 14 cm
€ 195
TE ZIEN IN DE STADSGALERIE T/M 31 MEI

JAN SIERHUIS
HET RODE PAARD
olieverf op doek | 110 x 130 cm
€ 7.900
GALERIE MUSKEE

SINNE BRINK
SATAN IN THE SUBURBS
mixed media op hout | 97 x 80 cm
€ 1.050
TE ZIEN IN DE KUNSTKANTINE T/M EIND APRIL

Scan de QR-code voor een overzicht (en kaart) van alle galleries en kunstinstellingen in Groningen.

Let op: sommige werken zijn slechts tijdelijk te zien of misschien snel verkocht

Wil je professioneel leren schilderen? Dat kan bij de Klassieke Academie!

Meld je aan voor het toelatingsexamen Vakscholing 2026-2027 op 17 en 18 juni!
Op de Klassieke Academie worden eigentijdse kunstenaars in de figuratieve traditie opgeleid.
Naast de beroepsopleidingen kun je je aanmelden voor de Zomeracademie, een cursus of workshop.
Alle lessen worden gegeven door kunstenaars uit het topsegment. Nieuwsgierig geworden?
Ga voor info en aanmelding naar onze site.

www.klassiekeacademie.nl

**KLASSIEKE
ACADEMIE**
VOOR BEELDENDEN KUNST

Akerkhof 43c Groningen
info@klassiekeacademie.nl

KUNST OP STRAAT

KINDER

Dit bronzen moederfiguur heeft een kind op de arm en een kind aan de hand. Hun gouden haren lichten op in de zon. Kunstenaar Mette Bus liet zich inspireren door een vrouwenfiguur met ronde, krachtige vormen. Het beeld werd op Moederdag 2012 onthuld, nadat het op de wijkstemdag werd gekozen door bewoners van de Korrewegwijk.

In 2025 won dit kunstwerk de Kunst op Straatprijs. In juni 2026 zijn er opnieuw tien kunstwerken genomineerd voor deze prijs, dit jaar in de categorie representatie. Je kunt vanaf 1 juni 2026 een stem uitbrengen op jouw favoriet via kunstpuntgroningen.nl/stem.

ONTWERPER
Mette Bus (1955)

LOCATIE
Rotonde Korreweg

foto: Harry Fierkens

Zin in kunst?

Kom naar Forma Aktua

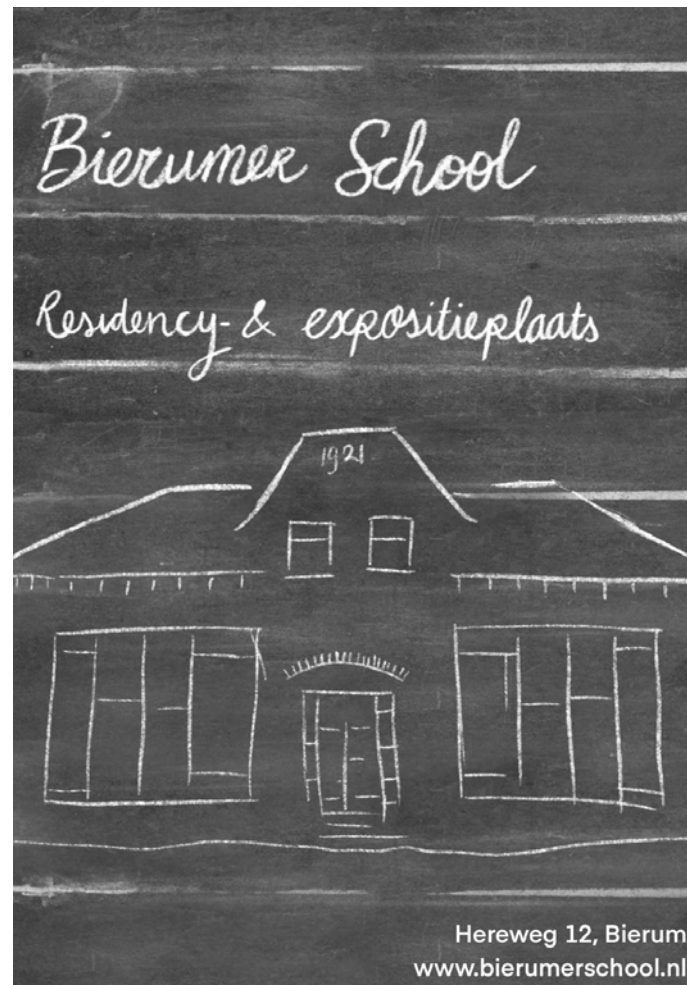
galerie

**FORMA
AKTUA**

Nieuwstad 10
9711 JP Groningen

050 313 33 42
info@forma-aktua.nl
www.forma-aktua.nl

VRAGEN AAN — LOES HEEBINK

Tekst: Steven Kolsteren
Fotografie: Casper Maas

Loes Heebink (Utrecht, 1955) maakt objecten, foto's en video's die verbonden zijn aan specifieke locaties. Ze gebruikt ook elementen als poëzie, water, geluid en licht. In Groningen zijn onder meer de *Bus-stops* in de Oosterstraat en Gelkingestraat (1996) en de *(F)luisterbank* in de Oosterparkwijk (2013) van haar te zien. Toen in 2021 kort na de opening van een tentoonstelling een collega-kunstenaar overleed, vroeg ze zich af wat er met je werk gebeurt als nalatenschap. Ze vertelde daarover bij de eerste themabijeenkomst van het nieuwe expertise- en onderzoeksprogramma *Veldwerk* van Kunstpunt.

1 Kun je iets vertellen over je eigen werk?
“Mijn werk is *site specific*, ik zoek verbinding met een plek. Ik vind onzichtbare processen fascinerend, ik wil die zichtbaar maken. Ik wil iets benoemen en verbeelden wat op die plek aanwezig is en niet direct opvalt: de atmosfeer of een verhaal dat er rondgaat. In 2018-2019 werd ik gevraagd een kunstwerk te maken voor het jachtslot Schloss Clemenswerth in Sögel. Het had te maken met de jacht, maar ook met luisteren en kijken naar de dieren in de natuur, om ervan te leren en ook over jezelf te leren. Van plexiglas maakte ik drie dieren die voor de jacht gebruikt worden: een paard, een hond en een valk, die sneller kunnen lopen, beter ruiken en kijken dan de mens. Ze stonden in een ovale afbakening. Als je er dichterbij kwam, hoorde je een soundscape van hoefgetrappel, geblaf en gekrijs. Door het helder transparante materiaal zag je de dieren soms wel, soms niet en zag je de omgeving weerspiegelen of jezelf. Er was een constante beweging van jezelf naar het kunstwerk, tussen zichtbaar en onzichtbaar in, tussen hoorbaar en onhoorbaar.”

2 Wanneer ben je voor het eerst gaan nadenken over nalatenschap van een kunstenaar en hoe verwerk je dat in je eigen werk?
“Na de tentoonstelling in Duitsland deed ik met hetzelfde werk mee aan de expositie *Contrast* in Beeldentuin De Havixhorst,

“Soms geef ik toestemming om een werk weg te halen met als voorwaarde dat er op diezelfde plaats weer een kunstopdracht komt voor een andere kunstenaar.”

vlakbij Meppel, samen met twee andere kunstenaars. Een was in 2019 overleden, een week na de opening overleed een tweede. Toen was ik opeens de enige nog levende. Als je nog kunt nadenken over wat er met je werk gebeurt na je dood, voel je een soort verantwoordelijkheid naar je omgeving toe, je erfgenamen, maar ook maatschappelijk gezien. Wat gebeurt er met het materiaal? Heeft het werk nog verbinding met de plek als deze een andere functie krijgt? De *Bus-stops* in Groningen zijn al twee keer aangepast. Soms verandert de infrastructuur zodanig, dat ik toestemming geef om het werk weg te halen met als voorwaarde dat er op diezelfde plaats weer een kunstopdracht komt voor een andere kunstenaar. De *Fluisteraars* heb ik zelf vernietigd, daar is een film van gemaakt die in 2023 in première ging. Het residu, ik noem het plexi-as, ga ik in een pelgrimage terugbrengen naar de producent in Milaan. Zo wordt het weer opgenomen in de cyclus van de productieketen.”

3 Hoe zouden andere kunstenaars hier mee om moeten gaan?
“Er zijn zoveel verschillende manieren van werken. Voor de een mag alles vernietigd worden, anderen willen een overzicht in een catalogus, eigen museum, eigen stichting. Je moet als kunstenaar wel proactief zijn, als er bijvoorbeeld iets van je werk dreigt te verdwijnen, om samen een nieuwe oplossing te bedenken. Op de eerste bijeenkomst in Kunstpunt werden als werkvorm gesprekken gevoerd tussen twee kunstenaars. Dat vind ik een mooie vorm. Dergelijke gesprekken kunnen op video, in korte interviews, worden samengevat en dan als handvat dienen voor andere kunstenaars, om na te denken over de eigen nalatenschap.”

Over Veldwerk

Veldwerk is een nieuw expertise- en onderzoeksprogramma van Kunstpunt waarin professionals uit het kunstenwerkveld samenkomen om concrete vragen rond het kunstenaarschap en kunst in de publieke ruimte te bespreken, te verdiepen en te vertalen naar de praktijk. Het eerste thema binnen *Veldwerk* is nalatenschap. Kijk voor meer informatie op kunstpuntgroningen.nl/veldwerk

WERKEN IN DE KUNST

ROOS GORTZAK

foto: Siese Veenstra

TEKST

Lieke van den
Krommenacker

FOTOGRAFIE

Siese Veenstra en
Erik en Petra Hesmerg

ARTISTIEK DIRECTEUR VAN HET GRONINGER MUSEUM

Na Parijs, Amsterdam, New York, Bazel, Karlsruhe en Middelburg streek Roos Gortzak (Amstelveen, 1973) als artistiek directeur van het Groninger Museum neer in Groningen. Na een bewogen eerste jaar, kijkt ze geestdriftig vooruit. “Ik wil kunst naar alle mensen brengen.”

Ze is feminist, ze is moeder, ze is een kunsthistoricus met een artistieke visie die durf, interdisciplinariteit en collectiviteit ademt. En, sinds februari vorig jaar is Roos Gortzak artistiek directeur van het Groninger Museum. Een baan waar ze op dat moment niet naar op zoek was. Met veel plezier en succes werkte ze als directeur-bestuurder van kunstencentrum de Vleeshal in Middelburg, waar ze nog tot en met 2028 programma en geld had. “Als hier een heel traditioneel museum had gestaan met strenge witte muren, een hoge drempel en alleen maar kunst met een hoofdletter K, dan was ik niet de juiste persoon geweest,” zegt ze, terwijl ze in een Groninger koffiezaak in een matcha latte roert.

MUSEUM OP EEN DIENBLAD

In plaats van een witte kubus trof Gortzak een gebouw en geschiedenis waar ze verliefd op werd. Opgericht in 1874, verhuisde het Groninger Museum in 1994 van de Praediniussingel naar het Museumeland. Onder leiding van toenmalig directeur Frans Haks (1938-2006), die koos voor de Italiaanse ontwerper Alessandro Mendini en een samenwerking met Groninger architecten en vormgevers, was daar een veelkleurige eclectische kunstkathedraal verzeen. Met een gouden toren en drie paviljoens, ontworpen door evenzoveel gastarchitecten: de Italiaanse Michele de Lucchi, de Oostenrijkse coöperatie Coop Himmelb(l)au en Parijzenaar Philippe Starck – misschien ken je hem van zijn theepotten, kopjes en pepermolens. Wie goed kijkt, kan in het Museumeland een dienblad ontwaren met daarop als een theeservies geserveerd: het Groninger Museum. Gortzak: “Dat je het station uitstapt en dan dat gebouw ziet, daar was ik zwaar van onder de indruk.” Drie keer bezocht ze Groningen, voor ze ‘ja’ zei. In 2004 en 2005 als gastcurator voor het Frank Mohr Institute en in 2024 voor een jubileumexpositie ter ere van 150 jaar Groninger Museum.

“Bij die tentoonstelling dacht ik: deze geschiedenis ligt allemaal ten grondslag aan het hedendaagse kunstbeleid. Studenten die in 1896 al de moderne werken van Van Gogh hierheen brachten, per trein. En in de jaren 50 programmeerde de toenmalige directeur het kunstcollectief De Ploeg – en kocht hun kunst ook aan. Terwijl niemand De Ploeg nog kende. Daarna kwam Frans Haks, een visionair die niet als een egotripper te werk ging, maar het radicaal anders

Totempaal van Mendini

foto: Erik en Petra Hesmerg

“Ik ben niet voor het versimpelen van kunst. Alsof je al precies weet wie je publiek is. Dat vind ik juist elitair.”

keer op rij een belangrijke vierjarige subsidie binnen, ook worstelden ze zich succesvol door een periode van grote bezuinigingen.

EXPERIMENTEEL EN ELITAIR

Al deze tijd verdeelde Gortzak haar tijd tussen Middelburg en haar woonplaats Karlsruhe in Duitsland, waar ook haar ex-partner en hun twee tienerzoons hun thuis hebben. Ook nu ze in Groningen werkt, wisselt ze Nederland en Duitsland af. “Ik vind het belangrijk om mijn directeurschap en mijn moederschap te kunnen combineren.”

Het eerste jaar hier, zo beaamt ze, was zonder meer roerig, met een wisseling in de directie, financiële onzekerheid en de erfenis van een negatief advies van de Raad van Cultuur. Hiernaast was in

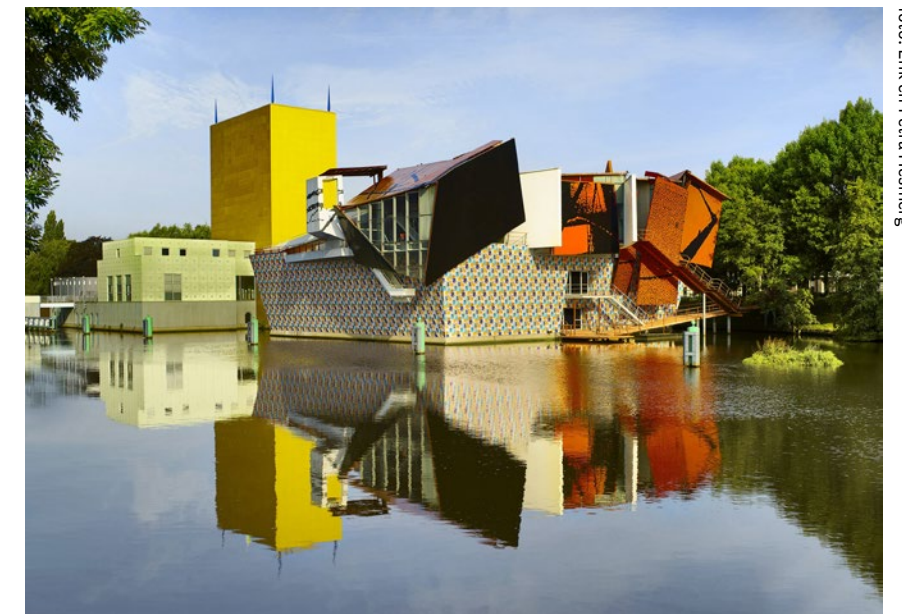

foto: Erik en Petra Hesmerg

de lokale pers te lezen dat Gortzak voor een te experimentele, elitaire artistieke koers zou kiezen. Kritiek waar ze zich vurig tegen verzet: “Ik wil kunst naar alle mensen brengen, sta voor inclusie en diversiteit. Maar ik ben niet voor het versimpelen van kunst. Alsof je al precies weet wie je publiek is. Dat vind ik júst elitair.”

Ze geeft een voorbeeld, van een tentoonstelling in Engeland, *Speed*. Daar hing een schilderij van Matisse met een auto. Er waren futuristische, bewegende sculpturen. “Maar alles draaide alleen maar om snelheid. Zo van: dat is makkelijk voor de mensen, iedereen begrijpt het. Maar: het is *boring*. Plus, Matisse is niet alleen maar *speed*. Ik vind: je moet recht doen aan de kunstenaars, de diepere lagen in hun werk moeten ontdekt kunnen worden. En mensen kunnen zelf hun eigen associaties maken. Er is niet maar één waarheid, één verhaal, één geschiedenis.”

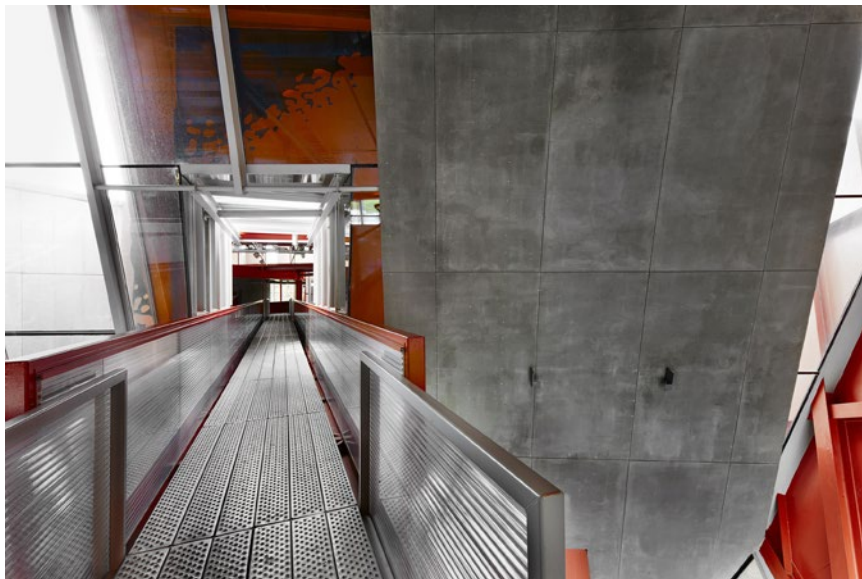
MAKEN OF SCHOONMAKEN?

In het verlengde hiervan opent deze herfst de eerste tentoonstelling onder Gortzaks volledige leiding: *The Architect and the Housewife: Cleaning the House, Building the Future?* “Die gaat erover wie er groot mag denken en wie niet. Wie wordt er opgenomen in een museum, wat wordt er bewaard en wie bepaalt dat?” In 2027 volgt *De dood en het hart, over vergankelijkheid in tijden van (klimaat)verandering*. “De samenleving verandert, net als het instituut museum,” licht Gortzak toe. “Ons bestaan is niet meer vanzelfsprekend. Dus buigen we ons met deze tentoonstelling over de vraag: hoe zorgen we ervoor dat nieuwe generaties zich welkom voelen, binnen en buiten het museum?”

De geestdriftige Gortzak hoopt hier in aanloop naar de Museumnacht met een grote publieksopening aan bij te dragen. Vanaf 18 september is het drie dagen raak. Naast *The Architect and the Housewife* kan het publiek rekenen op een *Kinderbiënnale* en de première van een in het museum opgenomen aflevering van de soapopera *The Convent of Pleasure*. Hiervoor verdiepte kunstenaar Ani Schulze zich in De Ploeg. En dan met name in Alida Pott, het eerste vrouwelijke Ploeglid.

Starckpaviljoen

Coop Himmelb(l)au

Gortzak: “Een van onze doelen is om de zaadjes die Frans Haks heeft geplant volledig tot bloei te brengen in de hedendaagse praktijk. Dat betekent veel aandacht voor het collectief en het bijzondere gebouw dat het Groninger Museum is. Daarbij vragen we ons bij alles af: past wat we willen doen op deze specifieke plek?” Voor het feestelijke septemberweekend is het antwoord op deze vraag een hartgrondig ja. Ze lacht. “*We open with a bang*.”

“Als hier een heel traditioneel museum had gestaan met strenge witte muren en alleen maar kunst met een hoofdletter K, dan was ik niet de juiste persoon geweest.”

foto: Erik en Petra Hesmerg

foto: Erik en Petra Hesmerg

KUNSTWERK

STEENTILBRUG
olieverf op doek

KUNSTENAAR
George Martens
(1894-1979)

TE ZIEN

T/m 16 augustus in de expositie *Stad van De Ploeg* in Kunstcentrum De Ploeg in Wehe-Den Hoorn, met werk van Ploeg-leden en hedendaagse kunstenaars.

@KUNSTCENTRUM_DE_PLOEG

KUNST

VUL DE LENTE MET KUNST IN GRONINGEN, DRENTHE EN FRIESLAND

APRIL

Expositie *Cuba* van Pieter Griffioen in **Fotogalerie Lichtzone**, t/m 26 april // Expositie *Groninger landschap* door Petra van Kalker in **Raamgalerie De Prachtvink**, 1 t/m 30 april // Expositie Ilse Brul in **Kunstpunt**, 16 april t/m 23 mei // Expositie Tanja Isbarn bij **KEIK** in **Drie&Zestig**, van 17 april t/m 28 augustus // Expositie *Beauty of the Beast - Dieren in de art nouveau* in **DM De Buitenplaats** in Eelde, 18 april t/m 20 september // Expositie *PapierPapier* met Allie van Altena, Josefien Alkema, Rosa Everts, Herman van Hoogdalem, Jeffrey Linker, Peter Boersma, Peter Dijk, Tienke Zijlstra, Tim Blaauw en Janke Klompmaker in **Museum Nienoord** in Leek, 18 april t/m 27 september // Presentatie Linn Andree en Lila Veloo e.a. bij kunstruimte **KEL-30** in De Biotoop, 18 & 19 en 25 & 26 april // Expositie *Dolls* van Tanja de Haan in **Galerie Noord**, t/m 23 april // Herinneringsexpositie Herman van de Poll in **DSG Galerie** in Assen, t/m 25 april // Expositie van Sytse van der Zee in **Galerie Noord**, 25 april t/m 21 mei // Expositie *Kunst raak je* met werk van Teus Ruitenbeek, Willemien Renkema en Dries (Driever) Verbeke in **Kunstruimte De Smederij** in Sappemeer, t/m 26 april // Expositie *Onderhuids* met kunstenaars Hilde Barendse, Annemarie Blom en Bas Nijenhuis in galerie **Forma Aktua**, t/m 26 april // Expositie *Field of Play* van sportfotograaf Klaas Jan van der Weij in **Fotogalerie Lichtzone**, 29 april t/m 24 mei // Groepsexpositie met August Langhout, Rianne Pijper en Patricia Suer in galerie **Forma Aktua**, 29 april t/m 24 mei.

Marilyn in Forum Groningen. Foto: Alfred Eisenstaedt

© Lodewijk Bruckman, *A palette for taste and colour*. Te zien in Het MOW

MEI

Expositie Nina Iggy in **Bierumer School** in Bierum, hele maand mei // Expositie fotogroep Melvin Jonker in **Fotogalerie Lichtzone**, 1 t/m 25 mei // Expositie *Gezicht op Zernike 1998* door Marjan Segbroek in **Raamgalerie De Prachtvink**, 1 t/m 31 mei // Expositie moderne Afrikaanse kunst in **DSG Galerie** in Assen, 1 mei t/m 27 juni // *The Wall #8*, kunst in uitvoering met kunstenaar Helia Rafie in **Kunstpunt**, t/m 2 mei // Expositie *Agricola Narcoticum Medicinalis* door Atelier van Lieshout bij **Artphy** in Onstwedde, vanaf 2 mei // Expositie *Canvas & Couture – Kunst en mode in dialoog* in het **Veenkoloniaal Museum** in Veendam, t/m 3 mei // Expositie *Wildlife Photographer of the Year* in **Forum Groningen**, t/m 3 mei // Expositie *Loki - Levens en liefdes van een meesterschilder* met werk van Lodewijk Bruckman in **Het MOW I Museum Westerwolde**, t/m 3 mei // Expositie Isabella Werkhoven in **Kunstlievend Genootschap Pictura**, t/m 3 mei // Expositie *Paul van Dijk: dwz* in galerie **OFF HOOK**, 22 mei t/m 3 juli // Expositie *Puynzooi* met Lieve van Loon, Fynn van der Ziel, Marieke Druiven, Dylan Hayes, Micha van der Molen, Joana Carvalho in **Metro C**, 8 t/m 17 mei // Expositie *Zicht op de Toekomst* met werk van 30 kunstenaars in **Galerie Ruigewaert** in Garrelsweer, t/m 17 mei // Expositie *Bakstain* in het **Groninger Museum**, 9 mei t/m 23 augustus // Expositie *Hip Hop Is* in het **Groninger Museum**, t/m 10 mei // Expositie *Sjoelbouwers! 120 jaar Synagoge Groningen* in **Synagoge Groningen**, t/m 10 mei // Expositie *It's About Time* in het **Groninger Museum**, t/m 10 mei // Expositie *Hotspot Leipzig - Hoogtepunten uit de collectie* in het **Drents Museum**, t/m 10 mei // Eindpresentatie **SIGN**-project *Social Disruptions* met werk van Michelle Rasmussen, Enzy Jhang, Marouschka Brian, Rover Indigo Bertels, Anna Musikhina en Beatrice Guidi, (openbare) locatie nog onbekend, 10 t/m 23 mei // Expositie *Gabi Vos schildert herinneringen* in **Cultureel Centrum Zuidhorn**, t/m 15 mei // *Event Drink & Draw* met Riane Pater bij **WEP**, 15 mei // Expositie *Double the Distance* van Lars van Wieren in **Afslag BLV** in Heerenveen, t/m 17 mei // Expositie *The Collager IV* met o.a. Andrea Burgay, Gabriel Hibert, Mara Piccione en Peter Boersma in **Galerie Noord**, 23 mei t/m 18 juni // Performance *WHAT THE BODY REMEMBERS* van Nina Wijnmaalen met Seto Bikouta, Lily Dollner, Rebekka Bots, Radina Kordova, Lorenzo Modestini en Laura Hofman bij kunstruimte **KEL-30** in De Biotoop, 23 & 24 mei // Expositie *Waar Kunst Raakt* met werk van 29 kunstenaars en een solotentoonstelling van Gertjan Scholte-Albers in **Galerie Ruigewaert** in Garrelsweer, 29 mei t/m 23 augustus // Festival *Terug naar het begin* in de Eemsdelta, 29, 30 en 31 mei // Expositie *Frêle* met kunstenaars van binnen en buiten De Biotoop bij kunstruimte **KEL-30**, 29 mei t/m 14 juni // Expositie *Marilyn* over Marilyn Monroe in **Forum Groningen**, 30 mei t/m 25 oktober // Expositie *Christoph Ruckhäberle - The fourth wall* in het **Drents Museum**, 30 mei t/m 15 november // *BiotOPENdag*, open dag in **De Biotoop** in

@ Jamel Shabazz, *Radio Man Flatbush Brooklyn*, ca. 1980, Courtesy Galerie Bene Taschen. Te zien in *Hip Hop Is* in het Groninger Museum

© Klaas Jan van der Weij. Te zien in Fotogalerie Lichtzone

Scan de QR-code voor (veel) meer informatie over deze en vele andere exposities en activiteiten

Haren, 31 mei // Expositie met werk van Kim van Giessen, Annita Swaerts, Frans Verpalen, Heleen Deurloo, Henk Denkers, Anneke Deelstra, Elly Schrotenboer, Ozgur Polat, Ine Hoejenbos, Nelleke Stegeman en Jos de Wiljes in het **voormalige gemeentehuis van Ten Boer**, t/m 31 mei // Expositie *Ruach* in de **Akerk**, t/m 31 mei // Expositie *Grafiek: de verstilde wereld in druk* met Siemen Dijkstra, Grietje Postma, Tim Blaauw, Marjolein Terwindt, Annette Hoolsema, Magna Postma, Annemarie de Groot, Jannes Koetsier, Roelie Douw, Marein Konijn, Milan Smidt en Anna Maria Vargiu in **de Stadsgalerie**, t/m 31 mei.

JUNI

Groepsexpositie *Penalty Postage The Decline of Mail Art* in **Raamgalerie De Prachtvink**, 1 t/m 30 juni // Expositie *Parels van het Noorden* van The Pixelsquad in **Fotogalerie Lichtzone**, 3 juni t/m 28 juni // Expositie *Jan Roos – op de scheidslijn van land en zee* in **Museum Belvédère** in Heerenveen, t/m 7 juni // Expositie *Klein maar fijn* met Flip Gaasendam, Peter Durieux, Esther Leuvenink, Hinke Posthuma, Barbara van Haften, Edwin Grissen, Christiaan Afman, Manuel Remerie, Keimpe van der Kooi, Anna Maria Vargiu, Magna Postma, Annemarie de Groot, Jannes Koetsier, Roelie Douw, Marein Konijn en Milan Smidt in **de Stadsgalerie**, 7 juni t/m 30 augustus // Kunstbeurs *ArtOranje* met 150 kunstenaars in **Martiniplaza**, 6 & 7 juni // Atelierroute *Rondje Méér* in de wijk Hoornse Meer, 7 juni // Expositie *Jong Talent - eindexamenkandidaten Academie Minerva 2025* met Danne Bouman, Bohyeon Hwang, Abiha Naderi en Vlada Chernavina in galerie **Forma Aktua**, 10 juni t/m 5 juli // Installatie Jeroen Jongeleen in het **Tschumipaviljoen**, t/m 12 juni // Expositie *Liefde voor echte kunst - de souvenirs van Henk en Erna* in **Museum Valse Kunst** in Vledder, tot 14 juni // Expositie AANWAS met werk van recent afgestudeerde talenten van Academie Minerva en het Frank Mohr Institute in **Galerie Noord**, 20 juni t/m 16 juli // Expositie *Draken & Demonen – 5000 Jaar Aziatische Keramiek uit de Collectie Anders* in het **Groninger Museum**, t/m 21 juni // Kunstfestival *Wondergronds 2.0* in Norg, 24 juni t/m 19 juli // Eindexamententoonstelling Klassieke Academie 2025-2026 in **Kunstlievend Genootschap Pictura**, 28 juni t/m 19 juli // Expositie met werk van Else van der Kamp, Lydia Jonkman, Valentina Skril, Herma Bolhuis, Leentje Roelofs en Alice de Boom in de gangen van **UMCG-locatie Beatrixoord**, t/m juni // Expositie van 38 Frank Mohr-studenten bij kunstruimte **KEL-30** in De Biotoop, 29 & 30 juni en 1 & 2 juli.

JULI

Groepsexpositie *Zomersalon* in **Fotogalerie Lichtzone**, 1 juli t/m 26 juli // Eindexamenexpositie studenten van Academie Minerva en het Frank Mohr Institute bij **Academie Minerva (Praediniussingel en Gedempte Zuiderdiep)**, **Kunstpunt**, **Niemeyer**, **SIGN**, **Pictura**, **NP3** **RE:Search:Gallery** en **Noorderlicht**, 2 t/m 5 juli // *Zomersalon 2026* in galerie **Forma Aktua** met werken van 60 exposanten, 8 juli t/m 16 augustus // Groepsexpositie *Schilderkunst van Formaat* in de foyer van **Martiniplaza**, t/m 31 juli.

AUGUSTUS & VERDER...

Expositie *Stad van De Ploeg* met werk van Ploeg-kunstenaars en Hans Versfelt, Herma van Bolhuis, Joost Doornik, Marianne Brouwer, Reina Rozema en Cees Muller in **Kunstcentrum De Ploeg** in Wehe-Den Hoorn, t/m 16 augustus // Expositie collectief Purple Carrot in **Kunstpunt**, 20 augustus t/m 26 september // Expositie *I am I – fashion transformed* in **Museum Landgoed Fraeylemaborg** in Slochteren, t/m 30 augustus // Expositie *Ode aan het Stadspark* met werk van 25 kunstenaars in **Martiniplaza**, t/m 25 oktober // Presentatie *Nieuw licht – De Ploeg* in het **Groninger Museum**, t/m 31 december.

KIJKEN

WAAR WERKEN ZE AAN?

TEKST Dinnis van Dijken, Edo Dijksterhuis, Heidi van Duuren, Elles Hesseling en Steven Kolsteren

FOTOGRAFIE Hobbe Hollands

Dit voorjaar kun je nieuwe projecten en exposities van verschillende Groninger kunstenaars bezichtigen. We vroegen er zeven naar hun werkwijze en ideeën.

NAAM Jhonie van Boeijen

VORM **SCHILDERIJEN**

ACHTERGROND Studeerde in 2019 af in de master Painting aan het Frank Mohr Institute.

AANLEIDING Exposeert tot begin juni in de Kunstkantine (voorheen: De Nieuwe Editie).

— JHONIE VAN BOEIJEN

Boodschappen staan centraal in het werk van Jhonie van Boeijen (Nijkerk, 1992). In de Kunstkantine toont ze dit voorjaar een schilderij, twee prints en een installatie. Ze maken onderdeel uit van de eerste expositie van de Kunstkantine, die helemaal in het teken staat van ‘de kantine’. Een aantal kunstenaars is hiervoor gevraagd nieuw werk te maken. De installatie van de supermarkt met de collectie opvallende boodschappen van Jhonie is speciaal voor deze expositie tot stand gekomen.

“Tijdens mijn studie schilderde ik vooral keukenapparatuur en chromen objecten. Pas tijdens de corona-periode verschoof mijn aandacht naar boodschappen. Toen ik na een paar weken ziek thuis weer voor het eerst naar de supermarkt ging, waren veel schappen leeg: vooral wc-papier en tomatensaus waren verdwenen. Dat moment vond ik fascinerend. Het liet zien hoe grote gebeurtenissen in de wereld direct zichtbaar worden in iets alledaags als een supermarkt. Ik begon de inhoud van mijn eigen boodschappentas te schilderen. Na al die chromen en grijze schilderijen voelde dat bijna explosief: felle verpakkingen, kleuren en logo’s. Sindsdien is de supermarkt mijn belangrijkste onderzoeksplek geworden. Ik observeer mensen in de supermarkt om te zien wat ze kopen. Zo wordt een boodschappentas voor mij bijna een soort zelfportret. Met de boodschappen als persoonlijkheidseigenschappen vormen ze samen het karakter van de consument. In mijn werk onderzoek ik hoe consumentengedrag wordt beïnvloed door economie, politiek en cultuur. Dat onderzocht ik in supermarkten in Amerika en Japan, maar ook op de grens van Nederland en Duitsland en die van Zweden en Noorwegen. In mijn werk komen al die observaties samen, hyperrealistische producten die een verhaal vertellen over onze consumptie, identiteit en de tijd waarin we leven.

Mijn aandacht voor producten komt niet helemaal uit het niets. Mijn ouders hadden vroeger een speelgoedwinkel, waar ik veel tijd doorbracht. Daardoor kijk ik anders naar winkels en producten dan veel andere mensen, niet alleen naar wat iets is, maar ook naar hoe het wordt gepresenteerd, verpakt en verkocht. Misschien is dat de reden dat ik zonder moeite uren in een supermarkt kan doorbrengen.” (EH)

NAAM Samantha Pellarini

VORM **PERFORMANCE, EMBODIED RESEARCH EN FILM**

ACHTERGROND Rondte in 2020 de bachelor Autonoom Beeldende Kunst aan Academie Minerva af

AANLEIDING Won het Groninger Beeldende Kunst Stipendium 2026 in de categorie Land voor haar onderzoeksproject *Hunze and Other Stories: There Is a River Under My House!*

“Het Hunzeproject begon toen ik thuis een stroming onder mijn bed voelde.”

— SAMANTHA PELLARINI

Vanuit de ontdekking van de historische loop van de Hunze onder haar woning in Groningen onderzoekt Samantha Pellarini (Venezuela, 1994) hoe we ons anders kunnen verhouden tot water, landschap en de toekomst.

“Ik werk via ‘belichaamd onderzoek’: ik leer van het landschap door er langdurig in te verblijven. Zo bracht ik 146 dagen op de Waddeneilanden door met het observeren van de getijden. Met elk getij verzamelde ik water en sprak ik met bewoners, zoals een imker die me bijenwas gaf. Zulke ontmoetingen en materialen verwerk ik in mijn werk, zodat mijn performances direct uit die ervaringen voortkomen. Verder werk ik met kostuums en objecten uit het landschap. Deze werkwijze helpt me een ander perspectief aan te nemen: hoe zou het zijn om de wereld te bekijken

vanuit het water, in plaats van vanuit een menselijk perspectief? Het Hunzeproject begon toen ik thuis een stroming onder mijn bed voelde. Via gesprekken en historische kaarten ontdekte ik dat de rivier de Hunze daar ooit stroomde. Nu volg ik die loop terug naar de bron en spreek ik met bewoners die boven de oorspronkelijke loop wonen. Samen met hen, en via performances met andere kunstenaars, maak ik ‘belichaamde kaarten’: door te lopen, luisteren en aanwezig te zijn probeer ik vast te leggen hoe een plek wordt ervaren. Uiteindelijk wil ik ook een film

maken op basis van de documentatie. In Groningen werk ik wekelijks vijf uur in De Onlanden. Daar spreek ik bijvoorbeeld met vogelaars die wachten op de terugkeer van de kraanvogel. Die informele kennis voedt mijn werk. De Onlanden en de Hunze zijn waterlichamen waaruit nieuwe hoofdstukken ontstaan binnen mijn lopende onderzoeksproject *Meebewegen: Principles for Living Among Waters* – een groter onderzoek naar hoe we met water kunnen leven door ons eraan aan te passen in plaats van het te beheersen.” (DvD)

NAAM

Jeroen Jongeleen

VORM

INSTALLATIES, VIDEOKUNST, ONTREGELLENDE INTERVENTIES IN DE STEDELIJKE BUITENRUIMTE

ACHTERGROND

AKI Academie voor Art & Design

AANLEIDING

Zijn installatie *And so on and so on* is t/m 12 juni te zien in het Tschumipaviljoen

“Ik hoop bij bewoners en passanten een mentaal deurtje open te wrikken.”

— JEROEN JONGELEEN

Het is zijn principiële taak als kunstenaar om machtsstructuren te bevragen, vindt Jeroen Jongeleen (1967). Met zijn nieuwe werk in het Tschumipaviljoen probeert hij de revolutionaire strijdlust van Groningen aan te wakkeren, maar geeft hij meteen toe dat ook hij geen pasklaar antwoord heeft op crises van nu.

“Met graffiti-achtige uitingen in een opgepoetste omgeving, een kras door de keurigheid, transformeer ik het Tschumipaviljoen tot een dissonant in het stadslandschap. Daarmee hoop ik bij bewoners en passanten een mentaal deurtje open te wrikken. Een opening waardoor sluimerende frustratie naar buiten kan stromen om zich te uiten als opstand, weerstand en op z’n minst een collectieve alertheid. De teksten die ik op de gevel van het Tschumipaviljoen heb geschreven, zijn gemaakt met behulp van AI en gaan over revolutie, vrijheid en de mogelijkheid om dingen te veranderen zonder onherstelbare schade aan te brengen. Maar ook de technologie kan geen uitweg vinden. Het blijven drogredeneringen.

In het paviljoen heb ik een bordkartonnen dorp gebouwd, de poldervariant van een filmset voor spaghettiwesterns. De archetypische gebouwen – eensgezinswoning met puntdak, molen, kerk, een schoolgebouw – zijn een schematische afspiegeling van Nederland. Zo zien militaire oefendorpen op de Veluwe, in Brabant of net buiten Groningen eruit. Op monitors in dat filmdecor-dorp toon ik beelden van oefenterreinen. Hier trainen de geüniformeerde vertegenwoordigers van de macht voor een stadsoorlog. Door de toenemende druk op de democratie, door buiten- of binnenlandse dreiging, krijgen zij een steeds prominentere rol. Ook de nieuwe regering heeft weer meer geld uitgetrokken voor defensie. Maar het gevaar bestaat dat de beschermers van de democratie uiteindelijk zelf de democratie om zeep helpen.

Ik wil aandacht vestigen op de bijna ongemerkte militarisering van onze maatschappij, die door velen als noodzakelijk wordt gezien om de boel overeind te houden, en ook de rol van kunst als commentator. Ik heb geen pasklare antwoorden. Ik weet waar ik tegen ben, maar niet waar ik voor ben. Maar ik zie het als mijn plicht als onafhankelijk kunstenaar om het systeem onder spanning te zetten. Zodat we ons beter bewust zijn van de precare situatie waarin we ons bevinden.” (ED)

— BOHYEON HWANG

Bohyeon Hwang (Busan, Zuid-Korea, 1992) studeerde in 2025 af in Painting aan het Frank Mohr Institute. Daarvoor volgde ze een bachelor en een master in schilderkunst aan Ewha Womans University in Seoul. In haar werk zoekt ze de spanning op tussen de techniek en de betekenis van haar schilderijen.

“Mijn werkproces is sterk gericht op het oppervlak van een schilderij. Ik werk met dunne, droge lagen olieverf en gebruik stijve varkenshaarpenselen die duidelijke sporen achterlaten. Daarnaast schuur en

kras ik met een stanleymes en verwijder ik verf met wattenstaafjes, waardoor dunne lagen ontstaan met veel textuur en vormsuggestie. Vooral op grote, onopgespannen doeken, soms wel 180 x 240 cm groot. Zo kan ik het oppervlak intensief bewerken; een gespannen doek zou scheuren. Het proces van wissen en opnieuw aanbrengen voelt bijna als een negatieve vorm van schilderen. Bij Forma Aktua toon ik minimaal drie recente schilderijen uit 2026 waarin ik deze werkwijze verder uitdiep. Momenteel werk ik aan een nieuw groot doek rond ‘gebroken’ vormen. Tijdens mijn studie in Korea lag de nadruk sterk op technische vaardigheid

“Ik gebruik stijve varkenshaarpenselen die duidelijke sporen achterlaten, schuur en kras met een stanleymes en verwijder verf met wattenstaafjes, waardoor dunne lagen ontstaan met veel textuur.”

NAAM

Bohyeon Hwang

VORM

SCHILDERIJEN

ACHTERGROND

Studeerde in 2025 af aan de masteropleiding Fine Art and Design (Painting) aan het Frank Mohr Institute.

AANLEIDING

Exposeert van 10 juni t/m 5 juli in de groepstentoonstelling *Jong Talent - eindexamenkandidaten Academie Minerva 2025* in galerie Forma Aktua, samen met kunstenaars Danne Bouman, Abiha Naderi en Vlada Chernavina.

en het werken met fotografische referenties. Toen ik me verder verdiepte in olieverf, ontdekte ik dat dit medium door zijn textuur en trage droging meer ruimte bood voor experiment en zelfexpressie. In de master aan het Frank Mohr Institute kreeg ik de vrijheid om autonoom te werken: niet alleen onderzoeken wat ik schilder, maar vooral hoe en waarom. Ik schilder herkenbare motieven, zoals granaatappels of boomstammen, maar het gaat me niet om het zo precies mogelijk weergeven. Ik onderzoek de kloof tussen wat je ziet en de betekenis die een beeld kan overbrengen. Juist deze spanning interesseert me.” (DvD)

NAAM Nina Iggy

VORM PERFORMANCE ART

ACHTERGROND Van 2013-2017 studeerde Nina Kunst en Multimedia aan Noorderpoort in Groningen. Haar artistieke signatuur ontwikkelde zij binnen diverse talent- en ontwikkeltrajecten, waaronder Likeminds' FACTORY, Up North en Station Noord. Met haar stichting Wilde Kade is ze sinds 2025 onderdeel van de Bewezen Talentregeling Groningen.

AANLEIDING In de maand april werkt ze op uitnodiging van Bierumer School ter plekke aan een project dat ze in mei op locatie zal exposeren tijdens het festival *Terug naar het begin*.

— NINA IGGY
Bierumer School, een presentatie-instelling en platform voor hedendaagse kunst voor Noordoost-Groningen, nodigt jaarlijks verschillende gastkunstenaars uit voor een residentie waarbij nieuw werk wordt gemaakt en gepresenteerd. In april is deze plek voor Nina Iggy (Groningen, 1995).

“Een residentie is fijn omdat je de tijd en ruimte krijgt om de diepte in te gaan.”

“Op het moment van dit gesprek zitten we nog volop in de ontwikkelfase, maar het werk dat ik ga laten zien, zal raakvlakken hebben met het project *Dig a (w)hole while you wait*. Deze zintuiglijke performance over de cyclus van vergankelijkheid en transformatie is in 2024 ontstaan vanuit een residentie in de duinen en bij het strand van Terschelling. Samen met Jos Jacob creëerde ik een tussenwereld, waarin het publiek kon plaatsnemen. In de installatie konden bezoekers iets achterlaten, waardoor ze een onderdeel werden van de performance. We werken altijd vanuit een locatie, die in evenwicht is met het thema. Op basis daarvan zoeken we materialen die dat symboliseren. Een residentie is fijn omdat je de tijd en ruimte krijgt om de diepte in te gaan. Je maakt iets wat puur vanuit die plek kan ontstaan. We geloven dat kunst niet losstaat van haar omgeving, maar eruit voortkomt. Daarom werken we het liefst op een locatie waar kunst en landschap elkaar kunnen raken, waar publiek niet alleen toeschouwer is maar ook deelnemer, en waar kunst ontstaat in het moment, tussen mensen, materialen en de energie van de omgeving. Ik moet een duidelijk gevoel hebben of er een verhaal in zit. Het landschap bij Bierum heeft verschillende lagen die doen denken aan vergankelijkheid en transformatie. We onderzoeken hoe licht, materiaal en beweging samen een levende omgeving kunnen vormen, waarin het landschap van Bierum voelbaar aanwezig blijft. Zelf ga ik ook de vloer op. Op het festival laten we zien waar we de afgelopen periode mee bezig zijn geweest en kan het publiek deelnemen aan de installatie.” (HvD)

NAAM Marouschka Brian (Moes)

VORM MULTIDISCIPLINAIR KUNSTENAAR, MET EEN FOCUS OP INSTALLATIES IN DE OPENBARE RUIMTE

ACHTERGROND Studeerde in 2025 af aan Academie Minerva in de richting Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. Werkt als kunstdocent en projectontwikkelaar op speciaal onderwijs voor Stichting Tamino, als naaidocent bij VRIJDAG en heeft samen met 11 andere kunstenaars uit Groningen Metro C opgericht.

AANLEIDING Werkt in april en mei aan het project *Social Disruptions* in SIGN, samen met vijf andere kunstenaars: Michelle Rasmussen, Enzy Jhang, Rover Indigo Bertels-Andréa, Anna Musikhina en Beatrice Guidi

— MAROUSCHKA BRIAN
Marouschka Brian (Grootegast, 1999) presenteert in mei nieuw werk in de openbare ruimte van Groningen in het kader van het project *Social Disruptions* van SIGN. In april werkt zij samen met vijf andere kunstenaars aan sociale interventies in de stad. De thematiek sluit naadloos aan bij haar praktijk. Zo reed zij voor haar afstudeerproject een winkelkar op gigantische poten door het centrum en zelfs door de supermarkt.

“Eigenlijk is het mijn droombaan om professioneel ontregelaar te zijn, het liefst zou ik als kunstenaar meedenken met alles wat er in de stad gebeurt. In de openbare ruimte wil ik mensen verleiden met werk dat licht begint, maar blijft prikkelen. Ik werk het liefst met wat er al is: restmaterialen, afvalstromen, alles wat overblijft. Alles wat je nodig hebt, bestaat namelijk al. Voor mijn autonome praktijk begin ik vaak bij gevonden objecten of straatobjecten, hier ontstaan mijn ideeën. Tijdens mijn residentie bij eWaste in Apeldoorn werd ik me scherp bewust van hoeveel bruikbare producten worden weggegooid. Dat besef – dat we structu-

reel te veel hebben – vormt sindsdien de kern van mijn werk. Ik loop er tegenaan dat we vastzitten in systemen waar je niet zomaar uit stapt. Hoe breng je daar verandering in? Op grote schaal is dat bijna onmogelijk. In mijn praktijk onderzoek ik daarom hoe ik systemen kan benaderen binnen de kunstwereld en het onderwijs. Mijn antwoord daarop is om te ontregelen: het bestaande net genoeg verschuiven om ruimte te maken voor twijfel. Eerst was ik in mijn werk explicieter activistisch, maar ik merkte dat schreeuwen niet goed voor mij werkte. Daarom kies ik voor een absurdistische, humoristische

vorm. Mensen lachen om mijn werk, maar als ze daarna blijven staan en zich afvragen wat er wringt, dan slaagt het voor mij. Het vervreemdende opent het gesprek; humor maakt zware onderwerpen bespreekbaar en ook voor mij draaglijk. Voor het project van SIGN bevind ik me nu in de researchfase. Ik dwaal door de stad op zoek naar plekken waar ik iets duidelijker, of juist onduidelijker, kan maken. Vooral verkeersborden fascineren me op dit moment, de universele beeldtaal en dwingende toon. Misschien gebeurt daar binnenkort wel iets vreemds mee.” (EH)

NAAM Flip Gaasendam

VORM SCHILDERIJEN MET EEN LOSSE TOETS EN DROMERIGE SFEER

ACHTERGROND Studeerde van 1976 t/m 1982 aan Academie Minerva in Groningen.

AANLEIDING Exposeert van 7 juni t/m 30 augustus in de groepsexpositie *Klein maar fijn* in de Stadsgalerie.

“Soms herkennen mensen zich in mijn schilderijen, maar het zijn geen portretten in een ruimte, meer figuranten die iets aan het doen zijn.”

— FLIP GAASENDAM

Flip Gaasendam (Groningen, 1957) neemt met enkele kleine werken deel aan de groepsexpositie *Klein maar fijn* in de Stadsgalerie, een galerie voor hedendaagse figuratieve kunst. Zijn schilderijen vallen op door de losse toets en onorthodoxe manier van werken. In zijn voorstellingen gaat de aandacht niet zozeer uit naar herkenbaarheid, maar naar de bijzondere lichtval en poëtische sfeer.

“Mijn inspiratie gaat ver terug. Ik herinner me dat ik in de klas zat en het buiten sneeuwde. De sneeuwvlokken werden op de grond wit, maar tijdens het dwarrelen waren ze donkergrijs. Dat gevoel van licht, van buiten naar binnen, heeft me altijd gefascineerd. Interieurs geven de mogelijkheid dit te schilderen. Ik was bijna topbiljarter geworden, maar ik stopte daarmee omdat ik niet houd van competitie met één winnaar. Na het afstuderen aan Academie Minerva begon ik met interieurs maken. Ze zijn nooit hetzelfde, ik kan jarenlang scènes schilderen in de stationsrestauratie en hotel Van der Werff op Schiermonnikoog. Andere thema’s zijn de kwelders met koeien, het Reitdiep, de Noorderhaven en modellen. Ik maak tekeningen in een schetsboek en kleine studies, die uitgewerkt kunnen worden tot grote schilderijen. Niet elke scène is geschikt om groter te worden afgebeeld, soms is het beter het klein en intiem te houden. Het uitgangspunt is wat ik werkelijk waargenomen heb, maar mijn werk is niet figuratief in details, het neigt meer naar abstract. Ik laat ook een aantal dingen weg, maar de herkenning is er dan nog wel. Een schilderij houdt niet op in de lijst. Het is een uitsnede van een compleet interieur. Ik zet een moment even stil met olieverf. Ik maak dan niet één schets, maar een serie. Daar werk ik langere tijd aan: wikken en wegen en weer op de ezel zetten. Ik ga niet snel naar mijn einddoel; ik vind het leuk om te vertoeven tussen onaffe werkjes. Modeltekenen vind ik erg belangrijk om te onderhouden. Wat ik geleerd heb qua houding pas ik toe wanneer ik mensen schilder in een interieur. Soms herkennen mensen zich in mijn schilderijen, maar het zijn geen portretten in een ruimte, meer figuranten die iets aan het doen zijn. Ik gebruik kwasten die een eigen leven gehad hebben. Ze gaan een beetje hun eigen gang. Ik ga er dan niet steeds tegenin, maar volg het, op gevoel. Ik werk ook weleens met duim en wijsvinger, vooral vroeger. Een schilderij maken is een heel proces!” (SK)

KUNSTWERK

Interpretatie van *Boom* (2008) van Niells A.F. Niemeijer op het Zernikeplein door kunstenaar Sandra de Groot. Ze maakte dit werk speciaal voor dit nummer van *KUNST*, in opdracht van de Kunstuitleen van Kunstpunt.

KUNSTENAAR

Sandra de Groot (1968) studeerde aan Academie Minerva en werkt als autonoom beeldend kunstenaar en kunstdocent in het voortgezet onderwijs, bij het Groninger Museum en VRIJDAG.

BELIEVE -CERT-
katoen, touw
110 x 50 x 25 cm
€ 1.200 / € 11,75 per maand

TE ZIEN
In de Kunstuitleen van Kunstpunt.

 @ATELIERCHAOS

WAT KUNST MET ONS DOET

Psycholoog Ralf Cox onderzoekt wat kunst met mensen doet – van hartslag tot associatie, van emotie tot sociale interactie. Zijn onderzoek laat zien dat kunstbeleving zowel meetbaar als ongrijpbaar is.

Ralf Cox weet het nog precies. In het MoMA in New York sloeg hij een hoek om en stond ineens oog in oog met een gigantisch doek van Jackson Pollock, de kunstenaar die de bijnaam Jack the Dripper draagt. “Ik werd overweldigd door de spatten, de kleuren, de bevroren bewegingen. Het voelde alsof ik het schilderij werd ingezogen,” vertelt hij. “De bewegingen op het doek leken zich op mij te projecteren, ik maakte ze zelf ook.” Een levensveranderende ervaring wil hij het niet noemen. “Kunst hoeft niet altijd groots te zijn of je bestaan op zijn kop te zetten. Maar dit moment heeft me wel aan het denken gezet – en het heeft mijn onderzoek zonder twijfel beïnvloed.”

EEN INDIVIDUELE ERVARING

Waar kunsthistorici zich doorgaans richten op de context, stijl, techniek en de intenties van de maker – een vooral theoretische benadering – kijkt Cox juist naar de toeschouwer. Wat gebeurt er wanneer iemand een schilderij bekijkt of naar muziek luistert? Welke gevoelens en gedachten komen op, welke lichamelijke reacties spelen mee, hoe bewegen mensen, en hoe geven mensen daar samen woorden aan? “Dat fascineert mij als psycholoog mateloos,” zegt hij.

Het uitgangspunt van Cox en zijn team is dat kunstbeleving een complexe, individuele ervaring is die zich niet laat reduceren tot één factor. “Het gaat nooit alleen om emotie, of alleen om cognitieve interpretatie,” zegt hij. “De beleving is in de kern gelaagd. Het is altijd een samenspel van emoties, gedachten, lichamelijke reacties en gedragingen. Een kunstbeleving – net als andere belevingen trouwens – kun je niet tot één ding reduceren.”

“Dat klinkt misschien wat complex, en dat is het ook,” lacht Cox. “Je kunt niet alles tegelijk meten. En alles hangt met alles samen, dus het is lastig om het in kaart te brengen. Je moet keuzes maken. Toch proberen we steeds een aantal aspecten te meten – zoals emoties, interpretaties, hartslag en oogbewegingen – en deze met elkaar in verband te brengen. Ons doel is dat steeds beter te doen.”

In musea experimenteert Cox met zogeheten dashboards van de beleving: interactieve overzichten waarin bezoekers na afloop kunnen zien welke associaties, emoties en lichamelijke sensaties een kunstwerk bij hen zelf én bij anderen oproept. “Met het dashboard hopen we de kunstbeleving te ondersteunen en inzichtelijk te maken,” zegt hij.

SOCIAAL PROCES

Aanvankelijk focusten Cox en zijn team op individuele kunstbeleving, maar al snel bleek dat onvoldoende. “Beleving is een sociaal proces, dat doe je samen. Meestal bezoeken mensen een museum of voorstelling met anderen, en dan gaan ze praten over wat ze gezien hebben. Met die dashboards hopen we dat gesprek op gang te brengen. Zo versterk je zowel de ervaring als de betekenis die eraan wordt gegeven.”

“WAT GEBEURT ER WANNEER IEMAND EEN SCHILDERIJ BEKIJKT OF EEN MUZIEKSTUK BELUISTERT? DAT FASCINEERT MIJ ALS PSYCHOLOOG MATELOOS.”

Dit is een ingekorte versie van het interview met Ralf Cox. De volledige versie is te lezen op de website van de RUG. Scan de QR-code hieronder.

KIJKOPDRACHT

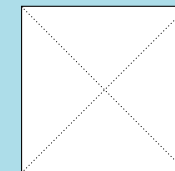
Ga met dit happertje op pad langs kunstwerken in de openbare ruimte. Kijk, voel, luister en denk op een andere manier over kunstwerken die je tegenkomt. Ben je samen met iemand of met een groep? Dan kunnen de opdrachten en vragen in het happertje het startpunt zijn voor het uitwisselen van verschillende perspectieven. Draai het om, kantel je blik, verdiep je denken, fantasieer erop los: maak je eigen verhaal.

Hoe het werkt

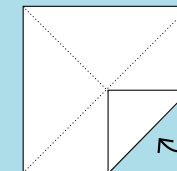
1. Knip het happertje (ook wel origami-orakel genoemd) uit langs de stippellijn
2. Volg de vouwinstructies

3. Kies een kunstroute. Op de website van Kunstpunt vind je maar liefst 27 kunstroutes – door het centrum van Groningen, door de wijken of in de omgeving langs kunst in omliggende dorpen Haren en Ten Boer.

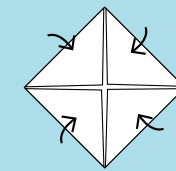
Ga naar kunstpuntgroningen.nl/kunstroutes of scan de QR-code

Leg het vierkant met de pictogrammen naar beneden

Vouw de 4 hoeken naar het midden

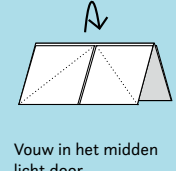
Als het goed is ziet het er nu zo uit. Draai 'm om.

Vouw nu weer de 4 hoeken naar het midden

Dit is het resultaat

Vouw in het midden licht door

Werk je vingers in de 4 hoeken die een 'zakje' vormen en buig de 4 punten naar binnen.

TEKST: Sara Scholten

ONTWERP: Jelle F. Post

KUNSTWERK

LADY IN GREEN
olieverf op paneel
50 x 30 cm

KUNSTENAAR
Roelie Douw

TE ZIEN

T/m 31 mei in de groepsexpositie
Grafiek in de Stadsgalerie

@ROELIEDOUW

@DESTADSGALERIE

DE KRACHT VAN CREATIEF SAMENWERKEN

VIER KUNSTENAARSCOLLECTIEVEN IN GRONINGEN

Steeds meer kunstenaars in Groningen werken samen. In ateliers, broedplaatsen en tijdelijke ruimtes bundelen zij hun krachten in collectieven of stichtingen. Wat ontstaat is meer dan gedeelde werkruimte waar creativiteit samenkomt. Ze organiseren open atelierdagen, tentoonstellingen en evenementen die kunstliefhebbers dichterbij het creatieve proces brengen. We stellen vier kunstenaarscollectieven in Groningen aan je voor: Metro C, Knetterijs, Trypan Blue en WERC.

KNETTERIJS

BESTAAT UIT: Douwe Dijkstra (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Jan Hamstra (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Maarten Huizing (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Jaime Jacob (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Tsjisse Talsma (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Senne Trip (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva), Megan de Vos (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva) en Kalle Wolters (illustrator, afgestudeerd in 2016 aan Academie Minerva)
BESTAAT SINDS: 2016
WAAR: Paradijsvogelstraat 10, Groningen
SPECIALISATIE COLLECTIEF: Illustraties
ORGANISEREN DIT JAAR: Viering 10-jarig bestaan in september

HOE IS KNETTERIJS ONTSTAAN?
 “Op Academie Minerva waren wij vanaf dag één een hechte vriendengroep. We hadden op de academie een ruimte omgedoopt tot onze studio waar wij elke dag tot sluitingstijd verbleven. Dit wilden we na ons afstuderen niet loslaten en we besloten om samen een ruimte te zoeken. We hebben ons toen als collectief gepresenteerd aan de buitenwereld, via onze ‘zines’, tijdschriften met onze illustraties die we in eigen beheer uitgaven. We organiseerden daar events omheen en zijn op die manier steeds meer samenwerkingen aangegaan.”

HOE GAAT HET NU?
 “Inmiddels heeft iedereen zijn of haar eigen niche gevonden en hebben we allemaal een eigen praktijk. Maar het Knetterijs-gevoel is er nog steeds. We gebruiken de studio als werkruimte en pakken ook gezamenlijk projecten op. Opdrachtgevers zijn vaak verrast: ze zijn op zoek naar een illustrator en kunnen dan kiezen uit een groep van acht.”

WAT ZIJN DE VOORDELEN VAN EEN COLLECTIEF?
 “Het mooie aan een collectief is dat je elkaar kunt helpen, bijvoorbeeld door te sparren, even met een frisse blik naar elkaars werk te kijken of opdrachten door te spelen. Je kunt de taken verdelen en gemakkelijker samenwerkingen aangaan. We geven studenten ook altijd het advies: blijf bij elkaar, want samen sta je sterker. Het lijkt ons niet fijn om in je eentje je weg te moeten vinden.”

METRO C

BESTAAT UIT: Edith Bootsman (visueel kunstenaar & docent, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Marouschka Brian/Moes (visueel kunstenaar & docent, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Jens Buis (visueel kunstenaar / afgestudeerd in 2024 aan Academie Minerva), Mirre de Vilder (visueel kunstenaar & cultureel programmeur, afgestudeerd in 2024 aan de Hogeschool van Amsterdam), Gijs Hennen (visueel kunstenaar & ontwerper, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Iris van Kalsbeek (product- & social ontwerper, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Kazia Kaczmarek (visueel kunstenaar, ontwerper & keramist, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Djordi Komrij, (multidisciplinair kunstenaar & docent, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva), Lieve van Loon (multidisciplinair kunstenaar, afgestudeerd in 2024 aan Academie Minerva), Micha van der Molen (autonoom ontwerper, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva) en Evanne Stiekema (visueel kunstenaar & docent, afgestudeerd in 2025 aan Academie Minerva)
BESTAAT SINDS: 3 oktober 2025
WAAR: Westerbinnensingel 13-15, Groningen
SPECIALISATIE COLLECTIEF: Mix van design, autonoom en docentenopleiding
ORGANISEREN DIT JAAR: 30 april: Stukafest drag performance // 8 tot 17 mei: expositie *Puynzooi* met kunstenaars Marieke Druiven, Lieve van Loon, Micha van der Molen, Fynn van der Ziel, Dylan Hayes en Joana Carvalho // 21 & 22 mei: Ritual ‘Casting Memories’ door Kasia Kaczmarek // 30 mei: Yoga van 8:00-9:00 uur met Biebs Living

HOE IS METRO C ONTSTAAN?
 “Ten tijde van ons afstuderen konden wij dit pand bemachtigen. We wilden geen afgesloten ruimtes als ateliers, maar open ruimtes ingedeeld per discipline. Aan de voorkant hebben we een expositieruimte en aan de achterkant een café met een bar, waar mensen een kopje koffie kunnen komen drinken. In de kelder is een enorme ruimte voor evenementen zoals concerten en theatervoorstellingen.”

DUS METRO C IS MEER DAN EEN WERKRUIMTE VOOR ELF KUNSTENAARS?
 “Ja, we zijn hier druk bezig met onze eigen praktijk, maar omdat we zelf beeldende kunst uitoefenen, willen we graag samenwerken met andere disciplines. Door evenementen te houden met spoken word, dans, muziek, etc. Zo hebben we jazzavonden met lichtinstallaties georganiseerd en yogalessen tussen de kunstwerken, maar ook exposities

en evenementen die kunstenaars aanspreken zoals *lectures* en netwerkborrels. Ons doel is om kunstenaars meer ruimte te geven in Groningen. Door te exposeren, samen te werken en bij te dragen aan het culturele landschap in Noord-Nederland.”

KAN IEDEREEN BINNENLOPEN?
 “Metro C heeft een open door *policy*. Iedereen mag langskomen, ook als wij aan het werk zijn. Het café maakt het gemakkelijk om even binnen te stappen.”

WAT IS VOLGENS JULLIE HET VOORDEEL VAN EEN KUNSTENAARSCOLLECTIEF?
 “Dat wij de taken kunnen verdelen onder elkaar. Voor kunstliefhebbers betekent het dat je hier veel gevarieerd werk en diversiteit ziet, meer dan wanneer je naar een galerie zou gaan. Het is een plek waar het bruist en schuurt, met jonge makers die met een fris oog naar de wereld kijken. Hier gaat het niet om het kopen of verkopen van kunst, maar om het inspireren. We staan open voor samenwerkingen, kom maar op met de ideeën!”

TRYPAN BLUE

BESTAAT UIT: Sarra Matskevich (afgestudeerd in rechten aan de Rijksuniversiteit Groningen in 2025) en Anastasiia Sydorenko (studeert dit jaar af aan Academie Minerva)
BESTAAT SINDS: mei/juni 2023
WAAR: Het collectief werkt remote. Sarra woont in Kopenhagen en Anastasiia in Groningen. De exposities die ze organiseren vinden (vooralsnog) in Groningen plaats.
SPECIALISATIE COLLECTIEF: Verbinding maken tussen aankomende kunstenaars, ruimtes en publiek.

HOE IS TRYPAN BLUE ONTSTAAN?

“Toen ik Anastasiia ontmoette tijdens onze studententijd, bleken we dezelfde passie te hebben voor kunst en het verbinden van jong talent met publiek, namelijk onze tentoonstellingen als meeslepende ervaringen presenteren, waarbij kunstwerken, curatie, tentoonstellingsontwerp, de locatie en muziek, met name tijdens de openingen samenkomen, zodat kunst iets wordt om te beleven in plaats van alleen maar te bekijken. We begonnen *from scratch* met het organiseren van een expositie in The Social Hub in Groningen. Het was een try-out en we hadden geen verwachtingen. Maar het werd zo populair dat we het wel serieus moesten nemen.”

HOE WERKEN JULLIE?

“We organiseren vaak tentoonstellingen buiten de traditionele galerie-omgeving of werken samen met anderen om de grenzen van kunstpresentatie te verleggen. We willen een breder publiek bereiken en de interesse in kunst aanwakkeren, met name bij jongeren. Al onze evenementen worden op hoog niveau geproduceerd, waarmee we laten zien dat opkomende kunstenaars op professioneel niveau gewaardeerd kunnen worden en dat talent niet aan leeftijd gebonden is. Per project verzamelen we een team vrijwilligers om ons heen en we houden een open call om kunstenaars te selecteren. Het geven van gelijke kansen vinden we daarbij belangrijk.”

WAT IS HET VOORDEEL VAN HET ZIJN VAN EEN COLLECTIEF?
“Zonder elkaar zou het niet hetzelfde zijn. We waarderen elkaars mening en kunnen gemakkelijk verbinding maken. We delen enthousiasme en passie voor hetzelfde doel. Zo willen we Trypan Blue meer gaan ontwikkelen richting een digitaal platform en kijken wat bijvoorbeeld AI voor ons kan betekenen. We willen in de toekomst ook verder gaan kijken dan Groningen. Sarra woont bijvoorbeeld in Denemarken, dus wie weet kunnen we daar wat opzetten.”

“WE ORGANISEREN VAAK TENTOONSTELLINGEN BUITEN DE TRADITIONELE GALERIE-OMGEVING OF WERKEN SAMEN MET ANDEREN OM DE GRENZEN VAN KUNSTPRESENTATIE TE VERLEGGEN.”

WERC

BESTAAT UIT: Olav Huizer (afgestudeerd in grafische vormgeving aan Academie Minerva), Joachim Rümke (Academie Minerva en afgestudeerd in animatie aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) en Jelle Valk (afgestudeerd in grafische vormgeving aan Academie Minerva)
BESTAAT SINDS: 2009
WAAR: Neutronstraat 7-18 Groningen
SPECIALISATIE COLLECTIEF: Het ontwerpen en ontwikkelen van interactieve mediakunst in relatie tot natuur, theater, wetenschap en technologie. In hun installaties en performances speelt WERC met de grens tussen de fysieke en digitale wereld.
ORGANISEREN DIT JAAR: *WERC_in_Progress* in mei en *WERC_Artist_Talks* met Heleen Blanken op 4 september. De kunstwerken van WERC worden op verschillende plekken tentoongesteld, zoals het kunstwerk *Tane* op het Schermerlicht Festival in Nijmegen in oktober dit jaar.

HOE IS WERC ONTSTAAN?

“Tijdens onze studietijd besloten we samen op zoek te gaan naar atelierruimte. We hebben onze eigen interesses en ideeën, maar er zijn ook overlappingen. We hielpen elkaar met onze eigen projecten en opdrachten. Daarop zijn we gaan doorbouwen. We maken vaak coproducties, naast autonoom werk. In dit pand hebben we ieder onze eigen plek, maar er zijn ook gezamenlijke ruimtes. Deze proberen we zo in te richten dat we ze kunnen gebruiken voor onze experimenten en het bouwen en testen van onze nieuwe installaties en performances. Veel van de technische middelen die we gebruiken – hardware en software – hebben we in huis, zodat we gemakkelijk van idee tot realisatie kunnen komen.”

HOE BELANGRIJK IS SAMENWERKEN VOOR JULLIE?

“Ontzettend belangrijk. Naast onderling samenwerken werken we als collectief samen met diverse makers en culturele instellingen, zoals Noorderzon, Club Guy en Roni, het NNO, ESNS en het Groninger Museum. We geloven in het samen doen en kennisuitwisseling, met publiek en met vakgenoten. Vooral in de digitale wereld gaan de ontwikkelingen hard.”

WAT IS HET VOORDEEL VAN HET ZIJN VAN EEN COLLECTIEF?
“Het brengt ons in staat om bepaalde processen eigen te maken, connecties te zoeken en samenwerkingen aan te gaan. Onze focus ligt nu vooral op het maakproces. In plaats van het gepolijste eindresultaat te laten zien,

willen we tentoonstellen wat er in die tussentijd gebeurt. Digitale techniek en mechanisatie lijken vanzelfsprekend, maar mensen weten vaak niet hoe het werkt. Wij willen die motorkap opengooien en er ook van leren. Proefondervindelijk testen, samen spelen, samen onderzoeken. Begrijpen hoe digitale techniek werkt om er vervolgens mee te kunnen creëren. Dit gaat gemakkelijker als je het samen doet.”

“IN PLAATS VAN HET GEPOLIJSTE EINDRESULTAAT TE LATEN ZIEN, WILLEN WE TENTOONSTELLEN WAT ER IN DIE TUSSENTIJD GEBEURT.”

AKKA LUSTRUMEXPOSITIES

In 2026 viert de vereniging Alumni Kunstenaars Klassieke Academie haar 10-jarig jubileum met een tweeluik van exposities. Onze schilders en beeldhouwers tonen een veelzijdige selectie van hun werk, waarin vakmanschap, klassieke tradities en eigentijdse vernieuwing samenkomen. We nodigen u van harte uit om te komen kijken.

ALUMNI KUNSTENAARS KLASSIEKE ACADEMIE

VAKMANSCHAP TRADITIE VERNIEUWING

AA

AKKA & FRIENDS – HORTUS HAREN
21 MEI T/M 1 NOVEMBER 2026
Ruimtelijke kunst in de openlucht
 Kerklaan 34, Haren • 10.00–17.00
 Entree: €10,50 (volw.) • €6,50 (6–18 jr)

AKKA SALON – AKERK GRONINGEN
9 T/M 21 JUNI 2026
Wandkunst en ruimtelijk werk in de monumentale Akerk
 Akerkhof 2, Groningen • di–za 10.00–16.00 • zo 12.00–16.00
 Entree: gratis

exposities@akkakunst.nl / akkakunst.nl

Stad van De Ploeg

21 februari t/m 16 augustus

Groningen. Een stad met een bruisend centrum dat door haar inwoners simpelweg 'Stad' wordt genoemd. Op 5 juni 1918 richtte een groep studenten van kunstacademie Minerva hier de kunstkring De Ploeg op. Hun doel: de volgens hen 'conservatieve' kunstwereld vernieuwen en opschudden.

In de tentoonstelling *Stad van De Ploeg* waan je je in een Groningen van een eeuw geleden. Ontdek de belangrijke plekken van de Ploegschilders van het eerste uur en zie, aan de hand van werk van hedendaagse schilders, hoe sommige van deze locaties inmiddels bijna onherkenbaar zijn veranderd.

KUNST CENTRUM DE PLOEG

Mernaweg 55, 9964 AR
 Wehe-den Hoorn
www.kunstcentrumdeploeg.nl

NAMENS KUNSTHANDEL EN LIJSTENMAKERIJ ONGERING

VERKOOPEXPOSITIES

 VRIJDAG – ZONDAG

 VAN 10:00–17:00 UUR

 **Op Maarhuizen
 Maarhuizergweg 3, Winsum**

SAVE THE DATES!

→ **24 APRIL – 28 JUNI**

**"ONGERING IN STOCK"
 LEEGVERKOOP MAGAZIJN
 KUNSTHANDEL ONGERING**

→ **3 JULI – SEPTEMBER**

**"DE PLOEG IN BEELD"
 WERKEN VAN GRONINGER
 PLOEGLEDEN**

WWW.ONGERING.NL

ZONDER TITEL (2010)

Inkjetprint op papier op dibond
122 x 95 cm

KUNSTENAAR

Paul van Dijk (1947)

TE ZIEN

Van 22 mei t/m 3 juli in zijn
solotentoonstelling **PAUL VAN DIJK:**
dwz in galerie OFF HOOK

 @PAULHVANDIJK

 @OFFHOOKCONTEMPORARY

VRAGEN AAN — BAS VAN DER HEIDE

Bas van der Heide (Groningen, 1988) is verhalenverteller, student geschiedenis en publieksadviseur bij de Groninger Archieven. Als presentator van het RTV Noord-programma *Kunst op Stroat* duikt hij tweewekelijks in het verhaal achter een Gronings kunstwerk in de openbare ruimte.

1 Vertel, waarom wilde je graag een programma maken dat kunst in de openbare ruimte verbindt aan de geschiedenis van die plek?

“Ik ben erin gerold. Vorig jaar gaf ik voor RTV Noord vanuit het depot van de Groninger archieven uitleg over een project rond het archief van de adellijke Groningse familie Van Ewsum. Blijkbaar deed ik dat zo vlot, dat ze me vroegen voor hun nieuwe programma *Kunst op Stroat*. Oorspronkelijk was het idee dat ik staand naast een kunstwerk wat zou vertellen over de maker en de geschiedenis. Nou, dat is natuurlijk ontzettend saai. En ik ben geen kunsthistoricus. Dus ik zei: hier moeten we een mouw aan passen.”

2 Met als resultaat om de vrijdag een korte reportage vanuit een plek in de stad of provincie én een dag later een bezoek aan de radiostudio, waar je extra context biedt bij het kunstwerk. Wat is het voordeel van deze aanpak?

“De verdieping, plus het feit dat archiefbeeld een essentieel onderdeel van het programma is. De combinatie van locatie- en archiefbeelden maken dat je het echt voor je ziet, wat soms bij een standbeeld alleen lastig is. Ik ga altijd op pad met RTV Noord-verslaggever Marco Grimmon, hij doet al het camera- en montagewerk. Meestal kies ik het kunstwerk uit op basis van of er een goed geschiedenisverhaal aan vast zit. Zoals bij Oterdum, het dijkdorp

“Ik kies een kunstwerk meestal vanwege het geschiedenisverhaal erachter.”

dat in de jaren zestig van de vorige eeuw van de kaart werd geveegd voor de verbreding van de zeedijk. Kunstenaar Thees Meesters maakte een gedenkteken voor het dorp: een bronzen hand op een bakstenen sokkel, die is geplaatst op het gereconstrueerde kerkhof op de dijk.”

3 Stel, iemand bezoekt Groningen voor het eerst en heeft tijd voor drie kunstwerken op straat. Wat zijn je tips?

“Oh, sowieso *Blote Bet*, ofwel de stedenmaagd; een prachtig beeld van een bloot meisje

met haar rechtervoet op de kop van een liggend kalf. Beeldhouwer Wladimir de Vries maakte het ter ere van de opening van de Herebrug in de stad. Het beeld belichaamt de relatie tussen de stad en de provincie, maar er is bij het gieten van alles misgegaan. Zo heeft het meisje korenaren vast, alleen niet met twee handen zoals de bedoeling was, maar met één. En het kalf lijkt meer op een schaap. Nou ja, het leidde tot allerlei ontevredenheid. Bij de maker, maar ook bij de inwoners. Zij vonden het natuurlijk niet kunnen in de preutse jaren vijftig, zo’n naakt meisje op de brug. Verder zou ik zeggen: ga eens naar Bourtange. Je ziet daar goed hoe men in de 17^e eeuw voor verdediging zorgde. Er staat een heel mooi beeld van Hans Mes, een schildwacht. Tot slot moet ik denken aan Jipsinghuizen. Daar staat een monument van Eddy Roos, ter nagedachtenis aan de werkverschaffing in Westerwolde. Werklozen moesten daar vanaf 1924 de heide ontginnen en werden echt uitgebuit. Deze plek herinnert je eraan dat we tegenwoordig onze handjes mogen dichtknijpen met hoe luxe wij het hebben.”

WAAR

JE

VRIJDAG WORDT tumult

theater
muziek &
Beeldende kunst

www.tumultgroningen.nl

Van drie locaties naar één in
het centrum van Groningen.
Sint Jansstraat 1 wordt hét
huis voor de amateurkunst.

Opening van deze nieuwe
creatieve ruimte voor alle
Groningers is op **zaterdag
26 september**.

Ontvang de officiële
uitnodiging!

MAAKT

InFactor

Onze klanten moeten gewoon door kunnen werken

Wij helpen kleine en middelgrote bedrijven die zich geen zorgen willen maken over hun IT, met het realiseren van een goed werkende en zorgeloze IT-omgeving

Met InFactor als partner blijft ICT niet op de achtergrond, het wordt een kracht die jouw bedrijf vooruit helpt

InFactor levert:

- Clouddiensten
- Cybersecurity en Awareness
- Systeem- en Netwerkbeheer
- AI Agents en Applicatieontwikkeling
- Datasoeveriniteit
- Consultancy

InFactor pijlers:

- Veiligheid
- Continuïteit
- Beheersbaarheid
- Aantoonbaarheid
- Beleid

InFactor is betrouwbaar, transparant en persoonlijk

KUNSTWERK

KUNSTENAAR

Margriet van Weenen (1983)

TE ZIEN

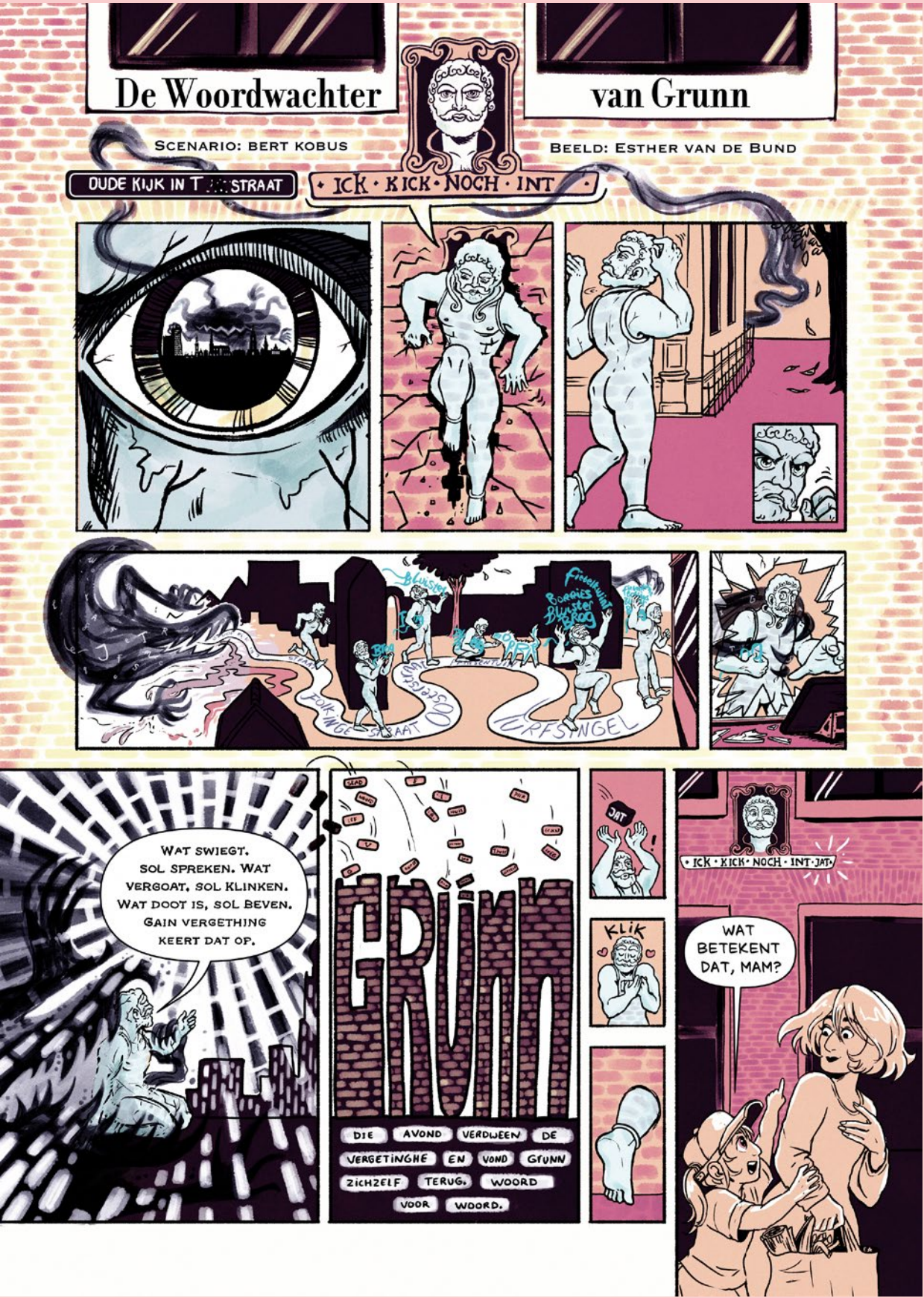
In de Ateliercollectie van
de Kunsttuleen van Kunstpunt

**SECRET MOUNTAIN, AN
IMAGINARY HIKE**
gemengde techniek
40 x 30 cm

@MARGRIETVANWEENEN

@KUNSTPUNTGRONINGEN

DE WOORDWACHTER VAN GRUNN

Hoewel zijn ogen — verzonken onder het uitgehouwen haar — stokoud waren, ontging ze niets. Ze hadden de stad in 400 jaar zien veranderen: de gevels, de mensen, de taal. En ook INT. zelf was veranderd. Waar ooit de stadsmuur zijn horizon was, reikte zijn blik nu verder dan hij zich had kunnen voorstellen.

Maar INT. maakte zich zorgen. Er groeiden barsten in z'n gezicht en zijn blik vervaagde. Niet door korstmos of klimop. Wel door iets anders. Iets donkers dat door de staten sloop. Dat woorden deed verdwijnen, alsof ze er nooit waren geweest. En met elk woord verdween een stukje van zijn stad.

Hij voelde hoe de schaduw elke dag dichterbij kwam.

“ICK. KICK.NOCH.INT,” zei hij zacht.

Terwijl hij die woorden sprak, vond iets ouds zichzelf terug. Het begon met een trilling in kalk en mortel, in het merg van de muur. INT. brak zijn hoofd los. En terwijl het stof op de klinkers dwarrelde, trok hij zijn lichaam uit de gevel en sprong de straat op.

Het was er stil. Niemand durfde nog naar buiten nu de Vergetinghe door de stad dwaalde. Hongerig naar klanken, naar woorden van toen. Hij slokte ze op. En met de woorden verdwenen de huizen, de straten, de pleinen. Alles wat z'n naam verloor werd voor altijd vergeten.

INT. keek naar het tableau waarin hij eeuwenlang had gewoond. De vier woorden onder hem — ooit helder — vervaagden al. Op de plek waar dat ene woord had moeten staan, gaapte de leegte. En die moest hij vullen.

Dat was niet het enige. INT. verlangde naar de woorden van toen. Naar hun zangerige klanken, hun afgeknotte klinkers. Natuurlijk, niet elk woord

kon overleven. Maar er waren zoveel die hem dierbaar waren. Woorden die Grunn tot Grunn maakten.

Hij moest haast maken.

Het eerste woord dat hij redde vond hij op een etalageruit in de Folkingestraat. Afgebladderd, op sterven na dood. Zijn vingers gleden over de letters — ze gloeiden nog. Voor even rook hij de geur van warm brood, hoorde de winkelbel klingelen en zag manden vol knapperige korsten voor zich: **Brog**. Hij nam het woord mee.

In een gevelgedicht in de Oosterstraat vond hij een ander woord — nauwelijks leesbaar, maar zichtbaar voor wie het nog kende: **Bluister**. Hij voelde haar betekenis, zoals geen ander woord dat kon. Dat van een lauwe bries die, in de schemering van een zomeravond, langs je huid strijkt. Verderop, in het plantsoen, ving hij een fluistering op. Zwak, maar nog met hartslag. **Borries**: het woord voor de zwarte helhond met z'n roodgloeiende ogen, die 's nachts rond de oude wierden spookte.

De lucht werd zwaarder. De Vergetinghe naderde.

INT. versnelde zijn pas, zijn blik werd scherper. Hij las muren en borden als bladzijden. En bij elk woord dat hij vond, veerde hij een beetje op: **fiabelk-wint**, **beuzebelder**, **aggelen**. Hij redde ze allemaal.

Alleen zijn woord was er niet bij.

Dat vond hij op de Turfsingel. In de stoffige etalage van een antiekwinkel. Vergeelde letters op een bord van blauw emaille. Met zijn stenen vuisten sloeg hij de ruit aan gruzelementen — het kon niet anders. Hij strekte zijn hand uit naar het woord waarnaar hij zo lang had gezocht. Toen hij het wilde aanraken, voelde hij het:

De Vergetinghe.

Een koude schaduw omhulde hem. Zoog de woorden uit hem, één voor één. En met elk woord, verdween een stukje van zichzelf. Met zijn laatste krachten zocht INT. de woorden die nog in hem zaten. En met zijn allerlaatste adem vulde hij de straat met zijn stem.

“Wat swiegt, sol spreken. Wat vergoat, sol klinken. Wat doot is, sol beven. Gain vergething keert dat op.”

De bakstenen trilden, de stad schudde. Vervaagde letters lichtten op — keerden terug op muren, deuren en ramen. De woorden van kooplui, boeren en kinderen. De zinnen van zangers, dichters en drinkers. Ze zongen weer rond.

Die avond verdween de Vergetinghe en vond Grunn zichzelf terug. Woord voor woord.

Ook de naam waarnaar INT. zolang had gezocht. Dat oude woord voor straat of steeg, dat ooit via het Hoge Noorden z'n weg naar Grunn had gevonden. Dat woord viel eindelijk op z'n plek.

De muur opende zich geluidloos, het mortel kneedde zich om zijn enkels en INT. keerde terug in zijn nis. Onder hem blonken nu vijf woorden. ICK. KICK. NOCH. INT. **JAT**. En met dat laatste woord was hij compleet.

Sindsdien richtte INT. zijn ogen weer op straat. En hij glimlachte wanneer er onder zijn tableau iemand stilstond, naar de woorden wees en vroeg:

“Wat betekent dat, mam?”

Dan wist INT. dat zijn stad nog leefde.

Dit is het winnende verhaal van de *Guardians of Grunn*-schrijfwedstrijd. Schrijvers werden uitgedaagd een kunstwerk in de openbare ruimte in Groningen tot leven te wekken in het parallelle universum: *Grunn*. Auteur Bert Kobus won de schrijfwedstrijd die Kunstpunt samen met NOORDWOORD organiseerde. Zijn verhaal ‘De woordwachter van Grunn’ is geïnspireerd op het kunstwerk *ICK.KICK.NOCH.INT* op de hoek van de Oude Kijk in 't Jatstraat. Illustrator Esther van de Bund heeft zijn verhaal tot een stripverhaal gemaakt.

Scan de QR-code voor meer informatie over *ICK.KICK.NOCH.INT*:

VRAGEN AAN — MIRJAM WULFSE

Mirjam Wulfse (Eindhoven, ‘ergens in de vorige eeuw’), is sinds 2023 voorzitter van het Netwerk Kunst en Cultuur Groningen. Daarvoor was ze acht jaar lid van de Provinciale Staten in Groningen en vier jaar gedeputeerde. Ze was onder andere verantwoordelijk voor kunst, cultuur en erfgoed. Wulfse is opgeleid als goudsmid.

1. Wat is het Netwerk Kunst en Cultuur? “Het is een samenwerkingsverband van zestien organisaties waarin verschillende kunst-disciplines samenwerken. Ze brengen allemaal hun eigen activiteiten, van theater, dans, muziek tot literatuur. De leden zijn Club Guy&Roni, De Noorderlingen, Eurosonic Noorderslag, Festival Jonge Harten, Grand Theatre, Groninger Museum, Het Houten Huis, Kunstpunt Groningen, Noorderlicht, Noorderzon, Noord Nederlands Orkest, Noordstaat, Noordwoord, NITE, Simplon en Vera. Elf van de zestien zijn benoemd tot cultuurpijlers, dragers van het culturele aanbod in Groningen. Ze werken veel samen, bijvoorbeeld in kunst- en cultuureducatie en in talentontwikkeling. Het Netwerk Kunst en Cultuur bestaat twaalf jaar.”

2. Waarom is het nodig in Groningen om samen te werken? “Groningen is een belangrijk centrum voor kunst en cultuur in het Noorden. Het is heel goed dat Groningen eigen culturele organisaties heeft, die zelf producties maken. Daardoor is Groningen geen afzetmarkt van producties uit de Randstad. Maar het is ook kwetsbaar. Er zijn niet tientallen theaters, clubs, opleidingen en festivals. De organisaties binnen het netwerk werken daarom veel samen en helpen elkaar met innoveren, met productie en programmering. Als gesprekspartner staan de organisaties in het netwerk samen ook sterker. “Als

“Als elk lid in zijn eentje een lobby moet voeren, is dat veel lastiger dan wanneer we het samen doen. We hebben elkaar ook nodig om te overleven.”

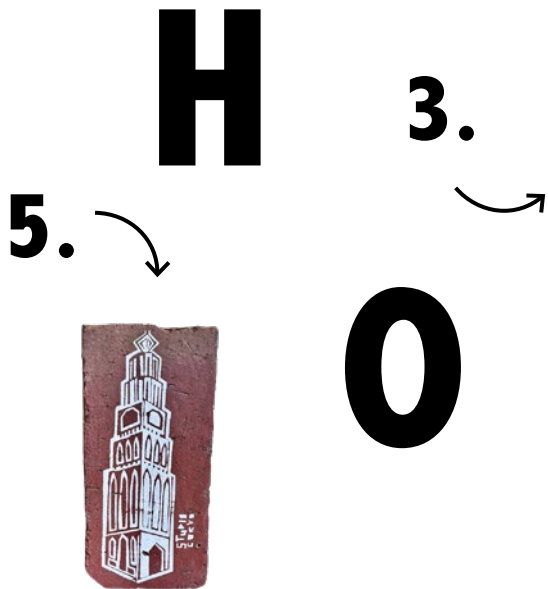
elk lid in zijn eentje een lobby moet voeren, is dat veel lastiger dan wanneer we het samen doen. We hebben elkaar ook nodig om te overleven.” De cultuursector heeft te maken met stijgende kosten. Voor steeds minder geld moeten we hetzelfde werk doen. Als je dan als organisatie alles alleen moet doen, is dat heel pittig. Iedereen werkt daarom intensief samen. We vinden het ook belangrijk om buiten de culturele sector samen te werken, met ondernemers, onderwijsinstellingen en studenten.”

Tekst: Lyanne Levy
Fotografie: Casper Maas

3. Wat is uw rol als voorzitter? “Ik werk aan de strategie op de lange termijn. Ik spreek veel met andere organisaties en met overheden. Het is belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in cultuur in Groningen. Investeren in de culturele sector betekent ook investeren in de sociale cohesie. Door cultuur komen gemeenschappen samen, is er ruimte voor reflectie en het maatschappelijk debat. In Groningen is het aanbod heel goed. Ik ben fan van Club Guy&Roni en NITE. Zij hebben zoveel lef. Ze brengen actuele en spannende onderwerpen die in de maatschappij voor veel polarisatie zorgen op een manier waardoor iedereen in de zaal geroerd is. Dat vind ik geweldig en ik ben trots dat we dit in Groningen kunnen bieden.”

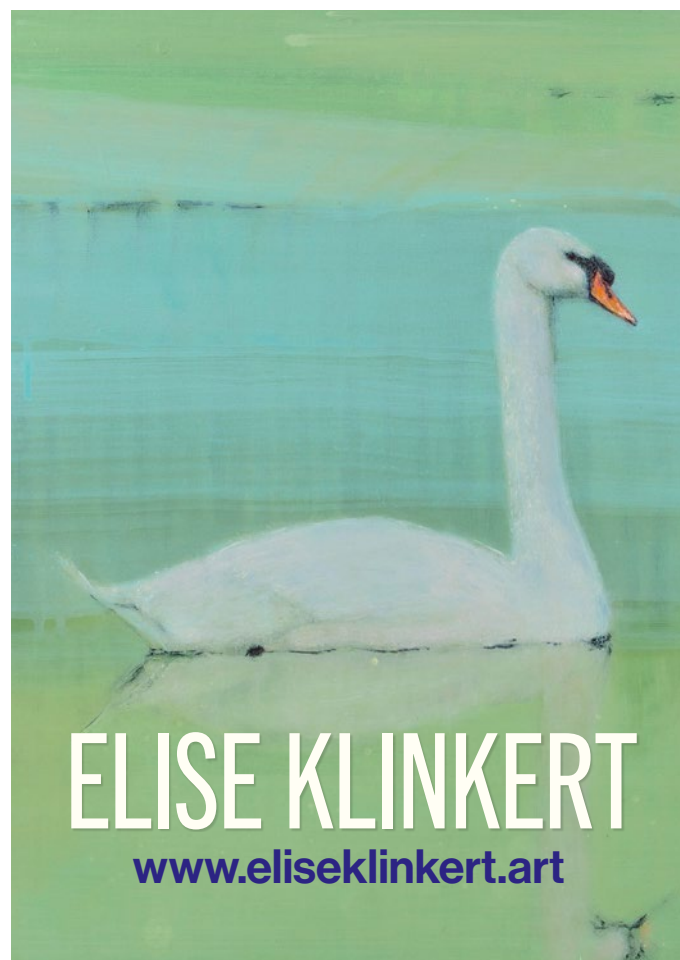
S
SLA LOKAAL JE SLAG MET DEZE KUNST- EN DESIGNOBJECTEN TOT € 100, VEELAL VAN GRONINGER MAKERS EN KUNSTENAARS. OF GA ZELF AAN DE SLAG!

1. Ga mee op wereldreis langs iconische kunstinstallaties en sculpturen in de buitenlucht, in het net verschenen **THE ART TRAVEL BOOK**. Samenstelling: Nadine van den Bosch en Nienke van der Wal van The Collectors Circle, € 34,99, o.a. te koop bij Boekhandel Godert Walter (Oude Ebbingestraat 53) // 2. Haal permanent de lente in huis met de viltten **BLOEMEN** van Lin-Shi Kok, € 65 p/s of € 150 voor een bosje van 3, De Kunstkantine (Bloemstraat 38) // 3. Alex Blu vangt de duistere kant van het bestaan in prachtige **SCHILDERIJEN**. Hij verkoopt zijn intrigerende werk vanaf € 25 euro, zoals *Missile* (12 x 10 cm), bij De Nieuwe Markt (Oude Kijk in 't Jatstraat 43) // 4. Houten speelsculptuur **CUBEBOT**, een klassieker ontworpen door David Weeks, is een collector's item in de dop: producent Areaware stopt per 1 mei. Nu nog te koop in het Groninger Museum, vanaf € 18,95 // 5. Kan het Groningser? De **BAKSTAIN** van Studio Corvo is gemaakt van klei gewonnen bij het Reitdiep en heeft een unieke zeefdruk van de Martinatoren voorop, € 34,95, STUDIO BOTER (Oude Boteringestraat 5) // 6. Een traktatie voor het netvlies, de **TEXTIELKUNSTWERKEN** van snacks en candy's, gemaakt door Dagmar Stap. Je scoort ze bij de Kunstkantine via een echte snoepmachine! Vanaf € 75 // 7. Wil je de wereld om je heen leren vastleggen op papier, dan is **URBAN SKETCHING** voor jou. Stephanie Bower geeft je in iedere thema-editie tips, technieken en oefeningen, bijvoorbeeld *Perspectief schetsen*, € 8,95, Van Beek Art Supplies (Stoeldraaijerstraat 35) // 8. Safety first: de knaloranje **TASSEN** van Marouschka Brian zijn van gerecyclede werkjassen en autogordels. Verkrijgbaar in verschillende formaten, vanaf € 100, zoals deze van 30 x 30 x 15 cm. Te koop bij METRO C (Sledemenerstraat 15) // 9. Ina Fekken maakt fabelachtige **PAPIERSCULPTUREN**. Vanaf € 40 haal je een werk van haar uit de serie *bijou* in huis, te bestellen via inafekken.nl // 10. Voor iedereen die fan is van superhelden en kunst is de **GRAPHIC NOVEL** *Guardians of Grunn* een must-have. Maar liefst 10 kunstenaars werkten mee aan deze bijzondere uitgave waarin de kunst op straat in Groningen tot leven komt, € 24,50, Kunstpunt Groningen (Trompsingel 27a).

SAMENSTELLING Peter Dicke

Forma Aktua

al 45 jaar

een Bron van Inspiratie

galerie

Nieuwstad 10
 9711 JP Groningen

050 313 33 42
info@forma-aktua.nl
www.forma-aktua.nl

FORMA
AKTUA

FESTIVAL TERUG NAAR HET BEGIN 29 MEI 2026

EEMSDelta

IN EEN KERKJE OP DE WIERD KLINKT HET NOG MOOIER

Van 29 t/m 31 MEI 2026 ontdek je steengoede artiesten in kerkjes vol verhalen. Of je nu houdt van goede muziek, sprekend theater of spraakmakende kunst: **TERUG NAAR HET BEGIN** biedt een weekend vol ontdekkingen in een landschap dat je nergens anders vindt.

Beleef een intiem en akoestisch concert van **JEANGU MACROOY**, ontdek het nieuwe werk van de Koerdische producer, zangeres en songwriter **NAAZ** en stap binnen in **DE KU/RK** van **BOWIE REDMAN BARBIERS**: een inspiratiedienst en voorstelling in één. Dwaal langs bijzondere kunstinstallaties, gecureerd door **HET RESORT**, en laat je onderweg steeds opnieuw verrassen. En dit is nog maar het begin, want er is nog veel meer te zien.

STAP OP DE FIETS, KIES JE EIGEN ROUTE EN ONTDEK HET ZELF!

PROGRAMMA & TICKETS:
WWW.TERUGNAARHETBEGIN.NL

muziek - theater - kunst - verhalen

Een vrouw houdt een kat in haar armen, met zoveel genegenheid, dat het lijkt alsof ze een baby vasthoudt. Het beeld is gemaakt door schrijver en kunstenaar Jan Wolkers. In zijn boek *Turks Fruit* wordt een verklaring gegeven voor de innigheid van het beeld. Wolkers' toenmalige geliefde stond model voor zowel het personage Olga in *Turks Fruit* als voor dit kunstwerk in Groningen. In het boek is te lezen hoe Olga een bergeendje heeft gevonden, dat ze verzorgt en waaraan ze zeer gehecht is. Door een ongelukkig toeval trapt de beeldhouwer, die werkt aan een beeld van Olga met kat, op het eendje: "Ze heeft de hele dag met het dode diertje in de holte tussen haar lichaam en haar opgetrokken benen tegen de muur zitten huilen. (...) En ik geloof dat daarom dat beeld van die vrouw met die kat zo innig is geworden. Want ze stond zo droevig te poseren en het liet haar maanden niet los."

In 1960 schonk de N.V. Bouwfonds Nederlandse Gemeenten het beeld *Olga met kat* aan de gemeente Groningen, ter viering van de bouw van de 10.000ste woning na de oorlog.

OLGA MET KAT (1956)

door Jan Wolkers
(1925-2007)

LOCATIE

Paterswoldseweg
(groenstrook bij
de ringweg)